

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Εκσυγχρονισμός του θεσμικού πλαισίου για τη δραστηριοποίηση των πλοίων αναψυχής και των τουριστικών ημερόπλοιων, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του κλάδου των επαγγελματικών πλοίων αναψυχής και άλλες διατάξεις»

I. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

A. Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε μετά την επεξεργασία του από τη Διαρκή Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, διαρθρώνεται σε δέκα (10) Μέρη (Α΄-Ι΄) και αποτελείται από εκατόν έντεκα (111) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου, που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου.

Το Μέρος Α΄, υπό τον τίτλο «Πλοία αναψυχής και τουριστικά ημερόπλοια» (άρθρα 1-22), διαρθρώνεται σε οκτώ (8) κεφάλαια. Ειδικότερα, στο Κεφάλαιο Πρώτο, υπό τον τίτλο «Ορισμοί», εξειδικεύονται οι όροι που χρησιμοποιούνται για την εφαρμογή του νόμου (άρθρο 1). Με το Κεφάλαιο Δεύτερο, που φέρει τον τίτλο «e-Μητρώο πλοίων – Επαγγελματικά πλοία αναψυχής» (άρθρα 2-7), θεσπίζεται ηλεκτρονικό Μητρώο πλοίων αναψυχής και τουριστικών ημερόπλοιων (άρθρο 2), τίθενται οι όροι εκμετάλλευσης και δραστηριοποίησης επαγγελματικών πλοίων αναψυχής καθώς και ο ελάχιστος αριθμός ημερών ναύλωσης (άρθρα 3-4), καθορίζεται η ακολουθούμενη διαδικασία κατά την αναστολή της δραστηριοποίησης ή την επιβολή μέτρου απαγόρευσης απόπλου συνεπεία κατάσχεσης (άρθρα 5-6) και προσδιορίζονται οι οφειλές σε περίπτωση μη συμπλήρωσης του αριθμού ημερών ναύλωσης (άρθρο 7). Διά του Κεφαλαίου Τρίτου, που φέρει τον τίτλο «Επαγγελμα-

τικά πλοία αναψυχής σύμφωνα με το δίκαιο άλλης χώρας» (άρθρα 8-9), καθορίζονται οι προϋποθέσεις δραστηριοποίησης πλοίων χαρακτηρισμένων ως επαγγελματικών πλοίων αναψυχής βάσει του δικαίου άλλης χώρας (άρθρο 8) και θεσπίζεται ειδικό τέλος υπέρ του Δημοσίου (άρθρο 9). Στο Κεφάλαιο Τέταρτο, υπό τον τίτλο «Επαγγελματικά τουριστικά ημερόπλοια» (άρθρο 10), τίθενται οι προϋποθέσεις εκμετάλλευσης και δραστηριοποίησης επαγγελματικών τουριστικών ημερόπλοιων. Με το Κεφάλαιο Πέμπτο, υπό τον τίτλο «Γενικές υποχρεώσεις - μεμονωμένες κινήσεις πλοίου» (άρθρα 11-17), ορίζονται οι περιπτώσεις υποχρεωτικής τήρησης οργανικής σύνθεσης πληρώματος στα πλοία αναψυχής και τα τουριστικά ημερόπλοια (άρθρο 11), καθιερώνεται η ηλεκτρονική υποβολή στοιχείων του ναυλοσυμφώνου (άρθρο 12), προβλέπεται η τήρηση κατάστασης επιβαινόντων (άρθρο 13), καθορίζεται η διαδικασία λήψης άδειας απόπλου και δήλωσης κατάπλου (άρθρο 14), ρυθμίζεται η περίπτωση ιδιοχρησιμοποίησης επαγγελματικού πλοίου αναψυχής (άρθρο 15), απαριθμούνται οι επιτρεπόμενες κινήσεις επαγγελματικών πλοίων αναψυχής κενών επιβατών (άρθρο 16) και καθιερώνεται η υποχρέωση ασφάλισης των πλοίων αναψυχής και των τουριστικών ημερόπλοιων (άρθρο 17). Το Κεφάλαιο Έκτο, υπό τον τίτλο «Ψηφιακά εργαλεία για επαγγελματικά πλοία αναψυχής» (άρθρο 18), προβλέπει τη δημιουργία στο Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής ηλεκτρονικών εφαρμογών και ψηφιακών πυλών πληροφόρησης και εξυπηρέτησης για τα πλοία του Μέρους Α΄. Το Κεφάλαιο Έβδομο, υπό τον τίτλο «Κυρώσεις», περιλαμβάνει τις ποινικές (άρθρο 19) και διοικητικές κυρώσεις (άρθρο 20). Με το Κεφάλαιο Όγδοο εισάγονται οι «Εξουσιοδοτικές και μεταβατικές διατάξεις» του Μέρους Α΄ (άρθρα 21-22).

Το Μέρος Β΄, υπό τον τίτλο «Θεσμικό πλαίσιο εταιρειών πλοίων αναψυχής» (άρθρα 23-71), διαρθρώνεται σε τρία (3) κεφάλαια (Α΄-Γ΄). Το Κεφάλαιο Α΄, που φέρει τον τίτλο «Ναυτι[λια]κ[ή] εταιρεί[α] πλοίων αναψυχής» (άρθρα 23-67), διαρθρώνεται σε οκτώ Κεφάλαια (Κεφάλαιο Πρώτο έως Κεφάλαιο Όγδοο). Το Κεφάλαιο Πρώτο (άρθρα 23-36), υπό τον τίτλο «Ίδρυση-Κεφάλαιο-Μετοχές», περιλαμβάνει διατάξεις που αφορούν την έννοια και τον σκοπό της Ναυτιλιακής Εταιρείας Πλοίων Αναψυχής (Ν.Ε.Π.Α.), την ίδρυση, τις ρυθμίσεις του καταστατικού, την επωνυμία, την έδρα, τα στοιχεία των εντύπων και τη διάρκεια της εταιρείας (άρθρα 23-29). Περαιτέρω, ρυθμίζονται ζητήματα αναφορικά με την ευθύνη των ιδρυτών (άρθρο 30), τους λόγους κήρυξης ακυρότητας της Ν.Ε.Π.Α. (άρθρο 31), το κεφάλαιο και τις μετοχές της εταιρείας (άρθρα 32-36). Με το Κεφάλαιο Δεύτερο, υπό τον τίτλο «Διοικητικό Συμβούλιο» (άρθρα 37-45), καθιερώνονται ο τρόπος εκλογής, η διάρκεια της θητείας, τα καθήκοντα και η ευθύνη των μελών του διοικητικού

συμβουλίου της Ν.Ε.Π.Α. (άρθρα 37-40). Επιπροσθέτως, θεσπίζονται απαγορεύσεις για την κατάρτιση συμβάσεων με τα συνδεδεμένα, με τη Ν.Ε.Π.Α., πρόσωπα (άρθρο 41) και ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν τη σύγκληση του διοικητικού συμβουλίου, τον τρόπο λήψης αποφάσεων και τις αρμοδιότητές του (άρθρα 42-45). Στο Κεφάλαιο Τρίτο, υπό τον τίτλο «Γενική Συνέλευση» (άρθρα 46-51), εισάγονται ρυθμίσεις ως προς τη διαδικασία σύγκλησης, συνεδρίασης και λήψης αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης της Ν.Ε.Π.Α. (άρθρο 46-48). Περαιτέρω, προσδιορίζονται τα ζητήματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της Γενικής Συνέλευσης, οι περιπτώσεις ακυρότητας των αποφάσεών της και η διαδικασία διεξαγωγής των συνεδριάσεών της (άρθρα 49-51). Το Κεφάλαιο Τέταρτο, υπό τον τίτλο «Βιβλία, ισολογισμός και διάθεση κερδών» (άρθρα 52-53), ορίζει τη διάρκεια της εταιρικής χρήσης (άρθρο 52) και τον τρόπο διάθεσης των καθαρών κερδών της Ν.Ε.Π.Α. (άρθρο 53). Στο Κεφάλαιο Πέμπτο, υπό τον τίτλο «Ελεγχος και δικαιώματα μειοψηφίας» (άρθρο 54), καθιερώνονται τα δικαιώματα της μειοψηφίας των μετόχων. Διά του Κεφαλαίου Έκτου, που φέρει τον τίτλο «Λύση και Εκκαθάριση» (άρθρα 55-57), τίθενται ρυθμίσεις που αφορούν τις περιπτώσεις λύσης της Ν.Ε.Π.Α. (άρθρο 55) και τη διαδικασία εκκαθάρισής της (άρθρα 56-57). Με το Κεφάλαιο Έβδομο, υπό τον τίτλο «Ειδικό Μητρώο Εθνικού Νηολογίου για τις ναυτιλιακές εταιρείες πλοίων αναψυχής» (άρθρα 58-63), θεσπίζεται, εκ νέου, στο Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής ειδικό μητρώο για τις Ν.Ε.Π.Α. και καθορίζονται ο τρόπος τήρησης, εποπτείας και λειτουργίας του (άρθρα 58-60). Ακόμη, καθιερώνεται η διαδικασία καταχώρισης του καταστατικού στο μητρώο και ορίζεται έναντι ποιων αντιτάσσονται οι πράξεις του μητρώου, αλλά και ποιοι έχουν δικαίωμα πρόσβασης σε αυτό ως δημόσιο έγγραφο (άρθρα 61-63). Το Κεφάλαιο Όγδοο, που φέρει τον τίτλο «Τελικές Διατάξεις» (άρθρα 64-67), περιλαμβάνει ρυθμίσεις που αφορούν την απαγόρευση μετατροπής της Ν.Ε.Π.Α. σε εταιρεία άλλης νομικής μορφής (άρθρο 64), τη φορολογία της εταιρείας (άρθρο 65), τη μη εφαρμογή των λοιπών εταιρικών νομοθετημάτων στη Ν.Ε.Π.Α. (άρθρο 66) και τις επιβαλλόμενες ποινικές κυρώσεις (άρθρο 67). Με τις ρυθμίσεις του Κεφαλαίου Β΄, υπό τον τίτλο «Εταιρείες ιδιωτικών πλοίων αναψυχής» (άρθρα 68-69), τίθενται οι όροι σύστασης Εταιρείας Ιδιωτικών Πλοίων Αναψυχής (Ε.Ι.Π.Α.) και προβλέπεται η τήρηση ειδικού ψηφιακού μητρώου. Το Κεφάλαιο Γ΄ περιλαμβάνει τις εξουσιοδοτικές και μεταβατικές Διατάξεις του Μέρους Β΄ (άρθρα 70-71).

Διά του Μέρους Γ΄, που φέρει τον τίτλο «Λοιπά θέματα θαλάσσιου τουρισμού» (άρθρα 72-75), καθιερώνονται οι ηλεκτρονικές δηλώσεις ακινησίας μικρού σκάφους ή πλοίου αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, και αργίας επαγγελ-

ματικού πλοίου αναψυχής και επαγγελματικού τουριστικού ημερόπλοιου (άρθρα 72-73), τίθεται υποχρέωση ασφάλισης πλοίων και σκαφών λοιπών κατηγοριών (άρθρο 74), και τροποποιείται το προβλεπόμενο διάστημα εποχιακής χρήσης των πλωτών εξεδρών (άρθρο 75).

Με το Μέρος Δ΄, υπό τον τίτλο «Θέματα οργάνωσης και λειτουργίας του Λ.Σ.- ΕΛ.ΑΚΤ.» (άρθρα 76-78), τροποποιούνται οι διατάξεις που ρυθμίζουν ζητήματα τοποθετήσεων, μεταθέσεων και αποσπάσεων στελεχών του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής (Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ.) (άρθρο 76), επεκτείνεται στα στελέχη του Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ. η χορήγηση γονικής άδειας (άρθρο 77) και καθορίζεται το αρμόδιο όργανο για τη χορήγηση άδειας πατρότητας (άρθρο 78).

Με τις ρυθμίσεις του Μέρους Ε΄, που φέρει τον τίτλο «Θέματα εκπαίδευσης ναυτικών και ναυτικής εργασίας» (άρθρα 79-80), παρατείνεται το χρονικό διάστημα χορήγησης μηνιαίου εκπαιδευτικού επιδόματος πρακτικής άσκησης στους σπουδαστές των Ακαδημιών Εμπορικού Ναυτικού (Α.Ε.Ν.) (άρθρο 79) και δίδεται η δυνατότητα στα μέλη Ειδικού Τεχνικού Προσωπικού (Ε.Τ.Π.) που υπηρετούν στις Α.Ε.Ν. να ζητήσουν τη μετατροπή της θέσης τους σε θέση Ειδικού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) (άρθρο 80).

Διά του Μέρους ΣΤ΄, υπό τον τίτλο «Θέματα λιμένων και λιμενικών υπηρεσιών» (άρθρα 81-83), προβλέπεται η ανανέωση των συμβάσεων λιμενικών υπηρεσιών παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων πλοίων και καταλοίπων φορτίων των φορέων διαχείρισης λιμένων (άρθρο 81), τροποποιούνται οι διατάξεις που αφορούν την αδειοδότηση εγκαταστάσεων εντός χερσαίας ζώνης λιμένος σε περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν έχουν καθορισθεί οι όροι δόμησης (άρθρο 82) και θεσπίζεται επίδομα επικινδυνότητας για το ναυτικό προσωπικό της Πλοηγικής Υπηρεσίας (άρθρο 83).

Με το Μέρος Ζ΄, υπό τον τίτλο «Θέματα πλοίων και ακτοπλοΐας» (άρθρα 84-85), τροποποιείται η διάταξη περί διαγραφής πλοίων από το νηολόγιο (άρθρο 84) και επεκτείνεται η έκπτωση ναύλου σε οχήματα που δεν έχουν χαρακτηριστεί αναπηρικά (άρθρο 85).

Το Μέρος Η΄ ορίζει τις διατάξεις που καταργούνται από την έναρξη της ισχύος των Μερών Α΄-Ζ΄ (άρθρο 86).

Το Μέρος Θ΄, υπό τον τίτλο «Εκσυγχρονισμός πλαισίου δραστηριοποίησης πλοίων αναψυχής και τουριστικών ημερόπλοιων - Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του κλάδου επαγγελματικών πλοίων αναψυχής» (άρθρα 87-110), διαρθρώνεται σε τρία (3) Κεφάλαια (Α΄-Γ΄). Διά του Κεφαλαίου Α΄, που φέρει τον τίτλο «Εκσυγχρονισμός στη δημιουργία και λειτουργία τουριστικών λιμένων - Τροποποίηση του ν. 2160/1993» (άρθρα 87-93), τροποποιείται η νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία των τουριστικών λιμένων (άρθρο

87), καθορίζονται εκ νέου οι όροι χρήσης και εκμετάλλευσής τους (άρθρο 88), ορίζεται το περιεχόμενο των επιτρεπόμενων χρήσεων γης για τη χωροθέτηση μαρινών (άρθρο 89) και τροποποιούνται οι προϋποθέσεις έγκρισης ειδικών κανονισμών λειτουργίας τουριστικών λιμένων (άρθρο 90). Περαιτέρω, εισάγεται υποχρέωση ειδικής αιτιολογίας για την υποκατάσταση φορέα διαχείρισης τουριστικού λιμένα (άρθρο 91), τροποποιείται ο τρόπος υπολογισμού του καταβλητέου ανταλλάγματος παραχώρησης τουριστικών λιμένων (άρθρο 92) και καθιερώνεται η δικαιοδοσία των κατά τόπο αρμόδιων δικαστηρίων για την επίλυση διαφορών από συμβάσεις παραχώρησης (άρθρο 93). Διά του Κεφαλαίου Β΄, υπό τον τίτλο «Απλούστευση πλαισίου λειτουργίας τουριστικών λιμένων - Τροποποίηση των ν. 4442/2016, 4179/2013, 4276/2014» (άρθρα 94-98), προστίθεται κεφάλαιο ΛΘ΄ στον ν. 4442/2016, υπό τον τίτλο «Απλούστευση Πλαισίου Λειτουργίας Τουριστικών Λιμένων (Ειδικής Τουριστικής Υποδομής)», και καθορίζεται η διαδικασία έγκρισης λειτουργίας της δραστηριότητας των τουριστικών λιμένων (άρθρα 94-95). Επιπροσθέτως, προβλέπεται η καταβολή παραβόλου (άρθρο 96), η διενέργεια ελέγχων ως προς τη συμμόρφωση των φορέων και η επιβολή κυρώσεων (άρθρο 97), και τίθενται μεταβατικές και εξουσιοδοτικές διατάξεις (άρθρο 98). Με τις ρυθμίσεις του Κεφαλαίου Γ΄, υπό τον τίτλο «Απλούστευση πλαισίου λειτουργίας χιονοδρομικών κέντρων» (άρθρα 99-110), προστίθεται κεφάλαιο ΛΙ΄ στον ν. 4442/2016, υπό τον τίτλο «Απλούστευση Πλαισίου Λειτουργίας Χιονοδρομικών Κέντρων (Ειδικής Τουριστικής Υποδομής)» (άρθρο 99), ορίζεται το πεδίο εφαρμογής του Κεφαλαίου ΛΙ΄ (άρθρο 100) και η αδειοδοτούσα αρχή (άρθρο 101), καθιερώνεται η διαδικασία έγκρισης λειτουργίας της δραστηριότητας των χιονοδρομικών κέντρων (άρθρο 102), προβλέπεται η καταβολή παραβόλου (άρθρο 103) και η διενέργεια ελέγχων για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης των φορέων της δραστηριότητας προς τις απαιτήσεις της οικείας νομοθεσίας (άρθρο 104), και καθορίζονται οι σχετικές κυρώσεις (άρθρο 105). Περαιτέρω, ορίζεται η διαδικασία διακοπής λειτουργίας της δραστηριότητας (άρθρο 106), τίθενται εξουσιοδοτικές και μεταβατικές διατάξεις (άρθρα 107-108), και τροποποιείται ο κατάλογος με τα αναγνωρισμένα χιονοδρομικά κέντρα (άρθρο 109). Τέλος, προβλέπεται ότι οι όροι ίδρυσης και οι προδιαγραφές των εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής θα καθορίζονται με υπουργική απόφαση (άρθρο 110).

Στο Μέρος Ι΄, υπό τον τίτλο «Εναρξη ισχύος» (άρθρο 111), ορίζεται η έναρξη ισχύος των διατάξεων του νόμου.

B. Όπως προαναφέρθηκε, με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α΄ του Μέρους Β΄ (άρθρα 23-67) ρυθμίζεται, εκ νέου, το πλαίσιο ίδρυσης και λειτουργίας των Ναυτιλιακών Εταιρειών Πλοίων Αναψυχής (Ν.Ε.Π.Α.).

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση (σελ. 156), «[α]πό την αναμόρφωση των διατάξεων περί Ν.Ε.Π.Α. επιδιώκεται η απλοποίηση και η συνεκτικότητα των διατάξεων σε συνδυασμό με την σύνδεσή τους, με την εξέλιξη της νομοθεσίας περί κεφαλαιουχικών εταιρειών και των φορο-λογιστικών διατάξεων».

Ενημερωτικά, νέα ρύθμιση, εν σχέσει προς το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τις Ν.Ε.Π.Α. (ν. 3182/2003), εισάγουν, κυρίως, οι εξής διατάξεις του νομοσχεδίου:

- διά του άρθρου 24 εισάγεται δυνατότητα ίδρυσης μονοπρόσωπης Ν.Ε.Π.Α. από έναν μόνο ιδρυτή, φυσικό ή νομικό πρόσωπο (ενώ, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 1 του ν. 3182/2003, η Ν.Ε.Π.Α. ιδρύεται από δύο τουλάχιστον φυσικά ή νομικά πρόσωπα)·

- ως προς την ευθύνη των ιδρυτών, ορίζεται ότι τα «[π]ρόσωπα που έχουν ενεργήσει στο όνομα της υπό ίδρυση Ν.Ε.Π.Α. ευθύνονται για τις πράξεις αυτές απεριόριστα και εις ολόκληρον» (άρθρο 30 παρ. 1 εδ. α΄), καθώς και ότι «[ο]ι ιδρυτές είναι υπεύθυνοι για την αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη η εταιρεία ή οι καλόπιστοι τρίτοι, μέτοχοι ή μη, από παράλειψη υποχρεωτικής διάταξης του καταστατικού ή ανακριβείς πληροφορίες που δόθηκαν κατά την εγγραφή στο κεφάλαιο ή περιλήφθηκαν στο καταστατικό, από τη μη τήρηση των διατάξεων που αφορούν την εκτίμηση και την καταβολή των εισφορών, καθώς και από την κήρυξη της ακυρότητας της εταιρείας, αν γνώριζαν ή όφειλαν να γνωρίζουν τις σχετικές πλημμέλειες (...)» (άρθρο 30 παρ. 2)·

- ως προς την ευθύνη της εταιρείας, ορίζεται ότι αυτή «ευθύνεται για τις πράξεις που έγιναν στο όνομά της κατά το ιδρυτικό στάδιο αν, μέσα σε τρεις (3) μήνες από τη σύστασή της, ανέλαβε τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτές τις πράξεις» (άρθρο 30 παρ. 1 εδ. β΄) (ενώ, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 3182/2003, «[γ]ια πράξεις που διενεργήθηκαν στο όνομα της υπό ίδρυση εταιρείας πριν αυτή αποκτήσει νομική προσωπικότητα, ευθύνονται εις ολόκληρο[ν] αυτοί που τις ενήργησαν», η δε εταιρεία ευθύνεται μόνο αυτή αν εγκρίνει τις εν λόγω πράξεις)·

- διά του άρθρου 32 καθορίζεται ο τρόπος κάλυψης του μετοχικού κεφαλαίου και καταβολής του αρχικού κεφαλαίου, καθώς και των αυξησέων του με την υποχρεωτική κατάθεση μετρητών σε ειδικό λογαριασμό που τηρεί η Ν.Ε.Π.Α. σε πιστωτικό ίδρυμα, το σχετικό δε παραστατικό προσκομίζεται στο Μητρώο Ν.Ε.Π.Α. (ενώ, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 4 του ν.

3182/2003, το ιδρυτικό κεφάλαιο της Ν.Ε.Π.Α. «αναλαμβάνεται από τους ιδρυτές και καταβάλλεται στο σύνολό του, σε μετρητά, στο ταμείο της εταιρείας, κατά τη σύστασή της». Πρβλ., επίσης, και το εδ. δ' της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 3182/2003: «[η] καταβολή του ποσού της αύξησης του κεφαλαίου γίνεται σε μετρητά»).

- διά του άρθρου 33 παρ. 1 ορίζεται ότι οι μετοχές των Ν.Ε.Π.Α. είναι μόνο ονομαστικές (ενώ στο άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 3182/2003 ορίζεται ότι η Ν.Ε.Π.Α. δύναται να έχει είτε μόνο ονομαστικές ή μόνο ανώνυμες μετοχές).

- με την παρ. 1 του άρθρου 34 παρέχεται η δυνατότητα σε υπηκόους ή νομικά πρόσωπα τρίτων χωρών, που δεν είναι κράτη μέλη της Ε.Ε. ή είναι εκτός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.), να ιδρύουν ή να είναι μέτοχοι Ν.Ε.Π.Α., στο μέτρο που δεν υπάρχει σχετική καταστατική απαγόρευση (ενώ, σύμφωνα με το άρθρο 7 του ν. 3182/2003, απαγορεύεται ρητώς στα ως άνω πρόσωπα «να αποκτούν εμπράγματα δικαιώματα επί [των] μετοχών Ν.Ε.Π.Α.», και μόνο κατ' εξαίρεση, εφόσον υπάρχει σχετική καταστατική πρόβλεψη, δύνανται να αποκτούν δικαιώματα επί των μετοχών μέχρι του ποσοστού του 49% του μετοχικού κεφαλαίου).

- σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 35, η «προθεσμία καταβολής της αύξησης του κεφαλαίου ορίζεται από το όργανο που έλαβε τη σχετική απόφαση, και δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δεκατεσσάρων (14) ημερών ούτε μεγαλύτερη των τεσσάρων (4) μηνών από την ημέρα που καταχωρίστηκε η σχετική απόφαση στο Μητρώο Ν.Ε.Π.Α.».

- σύμφωνα με το άρθρο 36, δεν επιτρέπεται η μείωση του μετοχικού κεφαλαίου της Ν.Ε.Π.Α. πέραν του ελάχιστου ορίου των δέκα χιλιάδων ευρώ, μείωση η οποία δεν απαιτεί τροποποίηση των αντίστοιχων άρθρων του καταστατικού. Προβλέπεται, επίσης, η δημοσίευση της περίληψης της σχετικής απόφασης, τουλάχιστον δύο φορές, σε εφημερίδα ή εφημερίδες πανελληνίας κυκλοφορίας (ενώ ο ν. 3182/2003 δεν ρυθμίζει το ζήτημα).

- σύμφωνα με το άρθρο 40, η ευθύνη των μελών του διοικητικού συμβουλίου εκτείνεται σε κάθε ζημία της εταιρείας εξαιτίας πράξεων ή παραλείψεων τους κατά παράβαση των καθηκόντων τους (ενώ, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 10 του ν. 3182/2003, τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου ευθύνονται για κάθε πταίσμα έναντι της Ν.Ε.Π.Α., χωρίς ειδικότερη ρύθμιση).

- στο άρθρο 41 θεσπίζονται απαγορεύσεις για την κατάρτιση συμβάσεων με τα συνδεδεμένα, με τη Ν.Ε.Π.Α., πρόσωπα.

- σύμφωνα με το άρθρο 64, δεν επιτρέπεται η μετατροπή εταιρείας άλλης νομικής μορφής σε Ν.Ε.Π.Α. (ενώ, σύμφωνα με το άρθρο 36 του ν. 3182/2003, επιτρέπεται, υπό προϋποθέσεις, η μετατροπή ανώνυμων εταιρει-

ών και εταιρειών περιορισμένης ευθύνης σε Ν.Ε.Π.Α.).

Παρατηρείται, τέλος, ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις τελούν σε αντιστοιχία, κατά κύριο λόγο, με τις σχετικές διατάξεις του ν. 4548/2018 που διέπει τις ανώνυμες εταιρείες. Αυτό, εξ άλλου, επισημαίνεται και στην αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει το νομοσχέδιο, σύμφωνα με την οποία πρόκειται για ρυθμίσεις που «προσαρμόζονται στη φύση της Ν.Ε.Π.Α. ως κεφαλαιουχική[ς] εταιρεία[ς]» [βλ. κατ' άρθρο ανάλυση αξιολογούμενης ρύθμισης, σελ. 156 επ., ενδεικτικώς επί των άρθρων 39 και 40: «[μ]ε το άρθρο 39 ορίζονται τα καθήκοντα των μελών του ΔΣ σε σύνδεση με τα άρθρα 96 και 97 του ν. 4548/2018 [και] [μ]ε το άρθρο 40 ρυθμίζεται η ευθύνη των μελών του ΔΣ σε σύνδεση με το άρθρο 102 του ν. 4548/2018 (...)].»].

II. Παρατηρήσεις επί των τίτλων

α. Στον τίτλο του Κεφαλαίου Έκτου του Μέρους Α' («Ψηφιακά εργαλεία για Επαγγελματικά Πλοία Αναψυχής»), θα ήταν ορθότερο, πριν από τη φράση «Επαγγελματικά Πλοία Αναψυχής», να τεθεί το οριστικό άρθρο «τα».

β. Παρατηρείται ότι στα περιεχόμενα του νομοσχεδίου, ο τίτλος του Κεφαλαίου Α' του Μέρους Β' αναφέρεται σε «Ναυτικές Εταιρείες Πλοίων Αναψυχής», αντί της ορθής αναφοράς σε «Ναυτιλιακή Εταιρεία Πλοίων Αναψυχής», σύμφωνα και με τον τίτλο στο κείμενο του νομοσχεδίου.

γ. Στον τίτλο του Μέρους Γ' («Λοιπά θέματα θαλάσσιου τουρισμού»), θα ήταν ορθότερο, πριν από τη λέξη «θαλάσσιου», να τεθεί το οριστικό άρθρο «του».

δ. Ομοίως, στον τίτλο του Μέρους Θ' («Εκσυγχρονισμός πλαισίου δραστηριοποίησης πλοίων αναψυχής και τουριστικών ημερόπλοιων - Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του κλάδου επαγγελματικών πλοίων αναψυχής»), θα ήταν ορθότερο, πριν από τη λέξη «πλαισίου», να τεθεί το οριστικό άρθρο «του», πριν από τις λέξεις «πλοίων» και «τουριστικών», να τεθεί το οριστικό άρθρο «των», καθώς επίσης, πριν από τη φράση «επαγγελματικών πλοίων αναψυχής», να τεθεί το οριστικό άρθρο «των». Παρατηρείται, επίσης, ότι στα περιεχόμενα του νομοσχεδίου, ο τίτλος του εν λόγω Μέρους περιλαμβάνει και την εξής φράση: «Διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Τουρισμού».

III. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 1

α. Στον υπό στοιχ. β' ορισμό της παραγράφου 1 («Ιδιωτικό πλοίο αναψυχής») αναφέρεται, εκ παραδρομής, η «παρ. 7 του άρθρου 3», αντί της ορθής παραγράφου 6 του εν λόγω άρθρου.

β. Στον υπό στοιχ. στ' ορισμό της παραγράφου 1, πρέπει, μετά τη φράση «σύμφωνα με», να προστεθεί το οριστικό άρθρο «το».

γ. Το εδ. α' του υπό στοιχ. ιη' ορισμού («Μίσθωση άνευ απόπλου») παραπέμπει, εκ παραδρομής, στην «παρ. 7 του άρθρου 3», αντί της ορθής παραπομπής στην παράγραφο 6 του εν λόγω άρθρου.

δ. Για λόγους σαφήνειας, στους υπό στοιχ. κζα' και κζβ' ορισμούς της παραγράφου 1, θα μπορούσε, μετά τις λέξεις «Προσωρινή» και «Οριστική», αντίστοιχα, να προστεθεί η λέξη «αποβίβαση»

ε. Ομοίως, στους υπό στοιχ. κηα' και κηβ' ορισμούς θα μπορούσε, μετά τις λέξεις «Αρχική» και «Ενδιάμεση», να προστεθεί η λέξη «Επιβίβαση».

στ. Για λόγους νοηματικής αρτιότητας, η παράγραφος 2 θα μπορούσε να αναδιατυπωθεί ως εξής: «[ο] πλοιοκτήτης ή ο εφοπλιστής που υπάγονται στις ρυθμίσεις των διατάξεων του Μέρους Α', δύνανται να ενεργούν τις οριζόμενες πράξεις και διά νόμιμα εξουσιοδοτημένων εκπροσώπων, τηρουμένων κατά περίπτωση των όρων και των διαδικασιών που προβλέπονται από ειδικότερες διατάξεις».

2. Επί των άρθρων 2 παρ. 2, και 3 παρ. 1

Σύμφωνα με τις περ. β' και γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 2, στο ηλεκτρονικό Μητρώο πλοίων αναψυχής και τουριστικών ημερόπλοιων, υπό τον τίτλο «e - Μητρώο Πλοίων», της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) καταχωρίζονται, αντίστοιχα, εκτός από τα ιδιωτικά πλοία αναψυχής που φέρουν την ελληνική σημαία (περ. α' της παρ. 2), και «τα πλοία αναψυχής υπό ελληνική σημαία (...) προκειμένου για τον χαρακτηρισμό τους ως επαγγελματικών [πλοίων αναψυχής] και τη δραστηριοποίησή τους, σύμφωνα με το άρθρο 3» (περ. β'), καθώς και «τα επαγγελματικά πλοία αναψυχής (i) υπό σημαία άλλου κράτους - μέλους της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ. και (ii) υπό σημαία κράτους εκτός της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ. (...)» (περ. γ') κατά τα ειδικότερον οριζόμενα.

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει το νομοσχέδιο (σελ. 112), «(...) όσον αφορά στα επαγγελματικά πλοία αναψυχής, [η] εν λόγω υποχρέωση [καταχώρισης στο e - Μητρώο Πλοίων] είναι άρρηκτα συνδεδεμένη αφενός με τον χαρακτηρισμό των πλοίων αναψυχής υπό ελληνική σημαία ως τέτοι[ων] και αφετέρου με την κατοχύρωση του δικαιώματος εκμετάλλευσής των επαγγελματικών πλοίων αναψυχής ανεξαρτήτως σημαίας».

Η παράγραφος 1 του άρθρου 3 προβλέπει, εξ άλλου, ότι «[γ]ια την εκμετάλλευση και τη δραστηριοποίηση (...) επαγγελματικών πλοίων αναψυχής των περ. (β) και (γ) της παρ. 2 του άρθρου 2, απαιτούνται: (α) βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας της φορολογικής διοίκησης για την έναρξη εργασιών επαγγελματικής εκμετάλλευσης πλοίου και (β) καταχώριση των στοιχείων του πλοίου στο e - Μητρώο Πλοίων».

Περαιτέρω, η περ. α΄ της παρ. 1 του άρθρου 22 του νομοσχεδίου ορίζει ότι «[ά]δειες του ν. 2743/1999 (Α΄ 211) ή προσωρινές άδειες της παρ. 8 του άρθρου 15 του ν. 4256/2014 (Α΄ 92), παραμένουν σε ισχύ, εφόσον για τα επαγγελματικά πλοία αναψυχής που τις διαθέτουν, έχει πραγματοποιηθεί εμπρόθεσμα, σύμφωνα με την περ. (β) της παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 4256/2014 σε συνδυασμό με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4676/2020 (Α΄ 67), η διαδικασία για την καταχώρισή τους στο ε - Μητρώο Πλοίων, σύμφωνα με την κοινή απόφαση της παρ. 2 του άρθρου 21. Η άδεια φυλάσσεται στο πλοίο και επιδεικνύεται σε κάθε ζήτηση των αρμόδιων αρχών». Σύμφωνα, εξ άλλου, με την περ. β΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 22 του νομοσχεδίου «[η] μη εμπρόθεσμη αίτηση για καταχώριση στο ε - Μητρώο Πλοίων, πλοίων της περ. (α), συνεπάγεται την αυτοδικαίη παύση ισχύος της [επαγγελματικής] άδειας». Τέλος, το εδ. α΄ της περ. ε΄ της ίδιας παραγράφου ορίζει ότι «[η] καταχώριση πλοίων της περ. (α) στο ε - Μητρώο Πλοίων συνεπάγεται την κατάργηση της άδειας που διαθέτουν».

Παρατηρείται, συναφώς, ότι, υπό το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τα επαγγελματικά πλοία αναψυχής, ως «επαγγελματικό πλοίο αναψυχής» θεωρείται «το πλοίο αναψυχής μεταφορικής ικανότητας έως και σαράντα εννέα (49) επιβατών, το οποίο διαθέτει επαρκείς και κατάλληλους χώρους ενδιαίτησης ειδικά για τους επιβάτες, για την εκμετάλλευση του οποίου συνάπτεται σύμβαση ολικής ναύλωσης» (βλ. υπό στοιχ. δ΄ ορισμό της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 4256/2014), οι προϋποθέσεις δε για την εκμετάλλευσή του και τη δραστηριοποίησή του στην Ελληνική επικράτεια ως επαγγελματικού πλοίου αναψυχής, δηλαδή πλοίου αναψυχής που εκναυλώνεται σε τρίτους ναυλωτές βάσει σύμβασης ολικής ναύλωσης, είναι η χορήγηση βεβαίωσης από την αρμόδια υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης και η καταχώριση των στοιχείων του στο ηλεκτρονικό Μητρώο του άρθρου 2 του ν. 4256/2014 (άρθρο 3 παρ. 1 του ν. 4256/2014). Περαιτέρω, οι μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 15 του ν. 4256/2014 ορίζουν, μεταξύ άλλων, τη διατήρηση σε ισχύ της επαγγελματικής άδειας «έως την ημερομηνία υποβολής αίτησης από τον πλοιοκτήτη ή τον εφοπλιστή ή νόμιμα εξουσιοδοτημένο, από αυτούς πρόσωπο, για την καταχώριση του επαγγελματικού πλοίου στο Μητρώο» του άρθρου 2 του ν. 4256/2014 (περ. β΄ της παρ. 8 του άρθρου 15 του ν. 4256/2014).

Ενημερωτικά αναφέρεται ότι, από τον συνδυασμό της περ. β΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 2 με την παράγραφο 1 του άρθρου 3, καθώς και από την παράγραφο 1 του άρθρου 22, προκύπτει ότι η καταχώριση στο «ε-Μητρώο Πλοίων» (της περ. α΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 2) των στοιχείων των πλοίων αναψυχής – και των ήδη χαρακτηρισμένων ως επαγγελματικών

πλοίων αναψυχής, όπως των πλοίων αναψυχής για τα οποία έχει εκδοθεί επαγγελματική άδεια τουριστικού σκάφους αναψυχής σύμφωνα με τον ν. 2743/1999 ή στα οποία έχει χορηγηθεί βεβαίωση καταχώρισης στο ηλεκτρονικό Μητρώο του άρθρου 2 του ν. 4256/2014 – αποτελεί τη βασική προϋπόθεση για τον χαρακτηρισμό ενός πλοίου αναψυχής ως επαγγελματικού. Δεδομένου, μάλιστα, ότι η εν λόγω καταχώριση τίθεται ως αναγκαία προϋπόθεση και για τη δραστηριοποίηση πλοίου εντός της ελληνικής επικράτειας ως επαγγελματικού πλοίου αναψυχής, δυναμένου να εκτελεί συμβάσεις ολικής ναύλωσης, η βεβαίωση καταχώρισης πλοίου στο e - Μητρώο Πλοίων ε-πέχει, εν τέλει, θέση επαγγελματικής άδειας.

3. Επί του άρθρου 3

α. Με την προτεινόμενη ρύθμιση της περ. β΄ της παρ. 2 εισάγεται – υπό τις προϋποθέσεις: (α) ότι ο τόπος παράδοσης ή/και «επαναπαράδοσής» τους όπως και ο τόπος επιβίβασης και αποβίβασης των επιβατών τους βρίσκονται στην αλλοδαπή, (β) ότι έχει καταβληθεί για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο ναυλοχούν εντός της ελληνικής επικράτειας το αναλογούν «Τέλος Επαγγελματικού Πλοίου Αναψυχής, σύμφωνα με το Δίκαιο Άλλης Χώρας» (Τ.Ε.Π.Α.Δ.Α.Χ.) και υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 8 – η δυνατότητα εκτέλεσης σύμβασης ολικής ναύλωσης και, συνεπώς, νόμιμης άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας εντός της ελληνικής επικράτειας, για τα επαγγελματικά πλοία αναψυχής υπό ξένη σημαία τα οποία, αφενός, είναι αναγνωρισμένα ως επαγγελματικά σύμφωνα με το δίκαιο της χώρας, τη σημαία της οποίας φέρουν, αφετέρου, δεν είναι καταχωρισμένα στο e - Μητρώο Πλοίων.

Παρατηρείται ότι, διά της προτεινόμενης διάταξης, τροποποιείται το καθεστώς εκτέλεσης σύμβασης ολικής ναύλωσης για τα επαγγελματικά πλοία αναψυχής υπό ξένη σημαία, το οποίο εισήχθη με την περ. β΄ του υπό κατάργηση άρθρου 3α του ν. 4256/2014. Σύμφωνα με την εν λόγω (ισχύουσα) ρύθμιση, τα επαγγελματικά πλοία αναψυχής που φέρουν σημαία κράτους μέλους της ΕΕ ή του Ε.Ο.Χ. ή σημαία τρίτης χώρας (εκτός της ΕΕ) επιτρέπεται να εκτελούν συμβάσεις ολικής ναύλωσης, μόνο όταν ο τόπος επιβίβασης και αποβίβασης των επιβατών τους βρίσκεται στην αλλοδαπή, διαφορετικά, αντιμετωπίζονται από τις αρμόδιες αρχές ως ιδιωτικά πλοία αναψυχής, τα οποία «υποχρεούνται σε έκδοση Δελτίου Κίνησης Πλοίων Αναψυχής (ΔΕ.Κ.Π.Α.) ή Δελτίου Κίνησης (transit log)».

β. Σύμφωνα με την περ. α΄ της παραγράφου 4, «δικαίωμα εκναύλωσης των πλοίων της περ. α΄ της παρ. 2 έχουν: α. οι πλοιοκτήτες, για τα υπό την πλοιοκτησία τους, οι εφοπλιστές, για τα υπό τον εφοπλισμό τους[,] και οι έ-

χοντες συνάψει χρηματοδοτική μίσθωση, για τα υπό χρηματοδοτική μίσθωση, επαγγελματικά πλοία αναψυχής». Σύμφωνα δε με την περ. α' της παρ. 2, «[η] εκτέλεση συμβάσης ολικής ναύλωσης, στην οποία: ο τόπος (i) παράδοσης ή επαναπαράδοσης, (ii) παράδοσης και επαναπαράδοσης του επαγγελματικού πλοίου αναψυχής, στον ναυλωτή και στον εκναυλωτή, αντίστοιχα, και ο τόπος (iii) αρχικής επιβίβασης ή οριστικής αποβίβασης, (iv) αρχικής επιβίβασης και οριστικής αποβίβασης, των επιβατών, βρίσκονται στην ελληνική επικράτεια, επιτρέπεται, μόνο, στα επαγγελματικά πλοία αναψυχής που πληρούν τις προϋποθέσεις της παρ. 1».

Δοθέντος ότι, κατά τη σύναψη της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης, συμβαλλόμενα μέρη είναι τόσο ο εκμισθωτής όσο και ο μισθωτής, αμφότεροι υπάγονται στην έννοια των «[ε]χ[ό]ντ[ων] συνάψει [σύμβαση] χρηματοδοτική[ς] μίσθωση[ς]», και, συνεπώς, υπό την ως άνω διατύπωση της περ. α' της παραγράφου 4 του άρθρου 3, αμφότεροι θα είχαν «δικαίωμα εκναύλωσης των πλοίων (...)», πράγμα άτοπο. Συνεπώς, η φράση στην εν λόγω διάταξη, «έχοντες συνάψει χρηματοδοτική μίσθωση» θα μπορούσε, για λόγους σαφήνειας, να αντικατασταθεί από τη φράση «οι μισθωτές πλοίου αναψυχής μέσω χρηματοδοτικής μίσθωσης», δεδομένου, μάλιστα, ότι ορισμός της εν λόγω έννοιας για την εφαρμογή του νόμου παρέχεται διά του άρθρου 1 στοιχ. ιε' («Μισθωτής πλοίου αναψυχής μέσω χρηματοδοτικής μίσθωσης» είναι «[τ]ο φυσικό ή νομικό πρόσωπο, στο οποίο έχει παραχωρηθεί από αντισυμβαλλόμενο νομικό πρόσωπο (εκμισθωτής), έναντι μισθώματος και στο πλαίσιο σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης, η χρήση ιδιωτικού ή επαγγελματικού πλοίου αναψυχής, κατά την έννοια του ν. 1665/1986 (Α' 194). Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου, ο μισθωτής πλοίου αναψυχής μέσω χρηματοδοτικής μίσθωσης, έχει όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπεται να έχει ο εφοπλιστής, όταν πρόκειται για επαγγελματικό πλοίο αναψυχής ή ο πλοιοκτήτης, όταν πρόκειται για ιδιωτικό πλοίο αναψυχής»).

γ. Κατά τα αναφερόμενα στην αιτιολογική έκθεση επί του νομοσχεδίου (σελ. 112), «(...) εισάγεται η έννοια της χρηματοδοτικής μίσθωσης, δεδομένης της ένταξης στο άρθρο 3 της δυνατότητας εκναύλωσης επαγγελματικού πλοίου αναψυχής μέσω χρηματοδοτικής μίσθωσης».

Επισημαίνεται, ενημερωτικά, ότι το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο αναφέρεται ήδη στη χρηματοδοτική μίσθωση ιδιωτικών και επαγγελματικών πλοίων αναψυχής διά του άρθρου 1 του ν. 1665/1985, στο οποίο παραπέμπει και το νομοσχέδιο για τον ορισμό της έννοιας «χρηματοδοτική μίσθωση» (βλ. άρθρο 1 στοιχ. ιζ': «Χρηματοδοτική μίσθωση» είναι «[η] σύμβαση κατά την έννοια του άρθρου 1 του ν. 1665/1986»).

Ειδικότερα, σύμφωνα με τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 1 του ν. 1665/1985

«[α]ντικείμενο χρηματοδοτικής μίσθωσης μπορεί να είναι κινητό (...). Στην έννοια των κινητών πραγμάτων της παραγράφου 1 περιλαμβάνονται (...) και τα ιδιωτικά ή επαγγελματικά πλοία αναψυχής, όπως κάθε φορά αυτά ορίζονται από τις κείμενες διατάξεις, και εξαιρούνται λοιπά πλοία και πλωτά ναυπηγήματα (...). Επιτρέπεται η χρηματοδοτική μίσθωση ιδιωτικών και επαγγελματικών πλοίων αναψυχής. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Αιγαίου καθορίζονται οι ειδικοί όροι που ρυθμίζουν τη χρηματοδοτική μίσθωση ως προς τα ιδιωτικά και επαγγελματικά πλοία αναψυχής».

Κατά τα ισχύοντα, επομένως, επιτρέπεται η χρηματοδοτική μίσθωση ιδιωτικών και επαγγελματικών πλοίων αναψυχής, υπό ειδικούς, όμως, όρους, οι οποίοι θα καθορισθούν διά κοινής υπουργικής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, και Ναυτιλίας και Αιγαίου (βλ. και Σ. Ψυχομάνη, Τραπεζικό δίκαιο - Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων, τόμ. 3, 2015, σελ. 38).

δ. Ως χρηματοδοτική μίσθωση (financial leasing ή απλώς leasing, κατά την διεθνώς κρατούσα ορολογία) χαρακτηρίζεται γενικώς η σύμβαση διά της οποίας, έναντι ορισμένου μισθώματος και για ορισμένο χρόνο, ο εκμισθωτής παραχωρεί στον μισθωτή τη χρήση κεφαλαιουχικών αγαθών, χρήσιμων για την άσκηση του επαγγέλματος ή της επιχείρησής του, με την ταυτόχρονη παροχή (στον μισθωτή) δικαιώματος προαίρεσης (option), κατά τη λήξη της μίσθωσης με μονομερή του δήλωση, είτε να αγοράσει το πράγμα είτε να ανανεώσει τη μίσθωση για ορισμένο χρόνο (βλ. και Απ. Γεωργιάδη, Χρηματοδοτική μίσθωση και καταδολίευση δανειστών, ΕπισκεΔ 3/1995, σ. 455-465, και Σ. Ψυχομάνη, Εγχειρίδιο Τραπεζικού Δικαίου, 2016, σ. 175 επ.).

Μορφές της χρηματοδοτικής μίσθωσης είναι, ιδίως, η «[α]πλή χρηματοδοτική μίσθωση (financial leasing): [δ]υνάμει [της οποίας], ο υποψήφιος μισθωτής προσφεύγει σε μία εταιρία Leasing και, μέσω αυτής, ο προμηθευτής του πράγματος (εκμισθωτής) παραδίδει το πράγμα απευθείας στον μισθωτή, με τον οποίο έχει ήδη συνάψει τη χρηματοδοτική μίσθωση [και] (...) [η] [μ]ικτή χρηματοδοτική μίσθωση (operating leasing): Αυτή διαφέρει από την απλή, κατά το ότι ο εκμισθωτής (εκτός από την προσφορά της χρήσης του αγαθού), αναλαμβάνει επιπροσθέτως και την τεχνική συντήρησή του, τις επιδιορθώσεις του, την ασφάλισή του κ.λπ. (...)» (Κ. Γεωργίου, Η αρχή της μη ικανοποιήσεως της ασφαλιστέας αξιώσεως στο πεδίο του Ιδιωτικού Δικαίου, 2019, σ. 341, βλ., επίσης, εκτενώς, Απ. Γεωργιάδη, Νέες μορφές συμβάσεων της σύγχρονης οικονομίας (Leasing – Factoring – Franchising), έκδ. 1992, Κεφ. Α' § II, σελ. 32 επ.).

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, και εν απουσία, όπως φαίνεται, της κοινής υπουργικής απόφασης του άρθρου 1 του ν. 1665/1985 καθώς και σχετικής εξουσιοδοτικής διάταξης στο άρθρο 21 του νομοσχεδίου για τη ρύθμιση των ειδικότερων ζητημάτων που αφορούν τη χρηματοδοτική μίσθωση επαγγελματικών πλοίων αναψυχής, δημιουργείται προβληματισμός ως προς το αν η προτεινόμενη ρύθμιση καταλαμβάνει και τις περιπτώσεις κατά τις οποίες είτε ο εκμισθωτής είτε ο μισθωτής είναι νομικά πρόσωπα εγκατεστημένα σε τρίτη χώρα (εκτός ΕΕ), όπως και ως προς το ζήτημα ποιες είναι οι προϋποθέσεις που πρέπει, σε αυτές τις περιπτώσεις, να πληρούνται, ιδίως, από τον μισθωτή χρηματοδοτικής μίσθωσης επαγγελματικού πλοίου αναψυχής (λ.χ., ως προς το αντικείμενο των δραστηριοτήτων του, που πρέπει να περιλαμβάνει την εκναύλωση επαγγελματικών πλοίων αναψυχής), ποιοι είναι οι όροι της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης, μεταξύ των οποίων, και η πρόβλεψη για την εκναύλωση από τον μισθωτή του υπό χρηματοδοτική μίσθωση επαγγελματικού πλοίου αναψυχής κ.λπ.

Επισημαίνεται, εξ άλλου, ότι, ενδεχομένως, χρήζουν αποσαφήνισης ειδικότερα θέματα, τα οποία αφορούν, μεταξύ άλλων, την ασφάλιση των υπό χρηματοδοτική μίσθωση επαγγελματικών πλοίων αναψυχής, τη φορολογική αντιμετώπιση των μισθωτών χρηματοδοτικής μίσθωσης επαγγελματικών πλοίων αναψυχής που έχουν έδρα σε τρίτες χώρες (εκτός ΕΕ), και τις υποχρεώσεις που πρέπει να τηρούνται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 3 του νομοσχεδίου (βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας της φορολογικής διοίκησης και καταχώριση των στοιχείων των εν λόγω πλοίων στο e - Μητρώο Πλοίων) ως προς τα υπό χρηματοδοτική μίσθωση επαγγελματικά πλοία αναψυχής της περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 2 (δηλαδή «τα επαγγελματικά πλοία αναψυχής (i) υπό σημαία άλλου κράτους - μέλους της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ. και (ii) υπό σημαία κράτους εκτός της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ.»), προκειμένου αυτά να δύνανται να δραστηριοποιούνται στην ελληνική επικράτεια διά της εκτελέσεως συμβάσεων ολικής ναύλωσης (βλ. άρθρο 3 παρ. 2 περ. α' του νομοσχεδίου), λαμβανομένης υπόψιν της γενικής αναφοράς στον υπό στοιχ. ιε' ορισμό της παρ. 1 του άρθρου 1 («Μισθωτής πλοίου αναψυχής μέσω χρηματοδοτικής μίσθωσης»).

ε. Σύμφωνα με την περ. α' της παραγράφου 6, «[ε]πιτρέπεται η μίσθωση άνευ απόπλου, σε: (i) επαγγελματικά πλοία αναψυχής της περ. (α) της παρ. 2 ή (ii) ιδιωτικά πλοία αναψυχής υπό ελληνική σημαία καταχωρισμένα στο e - Μητρώο Πλοίων», υπό τις προϋποθέσεις που ορίζουν οι υποπεριπτ. αα' έως αγ' της ίδιας παραγράφου, για αμφότερες τις κατηγορίες πλοίων αναψυχής. Ως προς τα ιδιωτικά πλοία αναψυχής, απαιτείται, επιπλέον, και η συνδρομή της υπό στοιχ. αδ' προϋπόθεσης, δηλαδή να πληρούνται και οι υ-

ποχρεώσεις που απορρέουν από την εθνική φορολογική νομοθεσία. Περαιτέρω, σύμφωνα με τον υπό στοιχ. ιη' ορισμό της παραγράφου 1 του άρθρου 1, «Μίσθωση άνευ απόπλου» είναι «[η] παραχώρηση χρήσης ελλιμενισμένου πλοίου αναψυχής, έναντι χρηματικού ανταλλάγματος (μίσθωμα), σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις της παρ. [6] του άρθρου 3, κατά τη διάρκεια της οποίας απαγορεύεται η εκτέλεση πλόων. Δικαίωμα εκμίσθωσης του πλοίου έχει ο πλοιοκτήτης ή ο εφοπλιστής του (εκμισθωτής), φυσικό ή νομικό πρόσωπο, μέσω σύμβασης, δια της οποίας παραχωρεί τη χρήση του σε άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο (μισθωτής)».

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση (σελ. 112), «(...) για τις ανάγκες της δυνατότητας που εισάγεται με την παρ. [6] του άρθρου 3, θεσπίζεται ο ορισμός “μίσθωση άνευ απόπλου”, προκειμένου, ειδικότερα, να καθίσταται] διακριτή η διαφοροποίηση υπόψη τρόπου χρήσης πλοίου αναψυχής σε σχέση με το εν γένει πλαίσιο δραστηριοποίησης και εκμετάλλευσης επαγγελματικού πλοίου αναψυχής υπό καθεστώς ολικής ναύλωσης».

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τη διατύπωση της προτεινόμενης ρύθμισης, στο πεδίο εφαρμογής της εντάσσονται τόσο τα ιδιωτικά πλοία αναψυχής όσο και τα επαγγελματικά πλοία αναψυχής (είτε υπό ελληνική είτε υπό ξένη σημαία), τα οποία (επαγγελματικά πλοία αναψυχής) εκτελούν νόμιμα συμβάσεις ολικής ναύλωσης, σύμφωνα με την περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 3, και τα οποία πληρούν τις προϋποθέσεις της παρ. 1 του ίδιου άρθρου, δηλαδή διαθέτουν βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας της φορολογικής διοίκησης για την έναρξη εργασιών επαγγελματικής εκμετάλλευσης πλοίου και έχουν καταχωρισθεί στο ε - Μητρώο Πλοίων.

Παρατηρείται, συναφώς, σε συνδυασμό με τον υπό στοιχ. β' ορισμό της παραγράφου 1 του άρθρου 1, σύμφωνα με τον οποίο «ιδιωτικό πλοίο αναψυχής» είναι «το πλοίο αναψυχής, το οποίο είναι χαρακτηρισμένο ως ιδιωτικό, σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους της σημαίας που φέρει και χρησιμοποιείται για ιδιωτικούς σκοπούς, και όχι για οποιαδήποτε εμπορική ή κερδοσκοπική δραστηριότητα, υπό την επιφύλαξη της παρ. [6] του άρθρου 3», ότι επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, η «μίσθωση άνευ απόπλου», η οποία (μίσθωση) ως συμβατική σχέση δεν συνάδει, εν γένει, προς τον σκοπό των ιδιωτικών πλοίων αναψυχής, τα οποία προορίζονται για ιδιωτική χρήση, και όχι για εμπορική εκμετάλλευση από τους πλοιοκτήτες τους.

στ. Θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο, για λόγους ακριβολογίας, στην υποπερ. αδ' της περ. α' της παραγράφου 6, η λέξη «πληρούνται» να αντικατασταθεί από τη λέξη «τηρούνται». Εξ άλλου, στο εδ. α' της περ. β' της ίδιας παραγράφου θα μπορούσε, μετά τη φράση «της μίσθωσης», να τεθεί η φράση «άνευ απόπλου», καθώς και, πριν από τη λέξη «πλοίου», να απαλει-

φθεί το οριστικό άρθρο «του». Για λόγους σαφήνειας, στην περ. ε΄ της παραγράφου 6, μετά τη λέξη «πλοίου», θα μπορούσε να τεθεί η λέξη «αναψυχής», και στο τέλος της περ. ε΄ θα μπορούσε να τεθεί η φράση «του παρόντος».

ζ. Επισημαίνεται, τέλος, ότι σε πλείστα σημεία του νομοσχεδίου γίνεται παραπομπή σε παράγραφο 7 του άρθρου 3, η οποία δεν υφίσταται στο οικείο άρθρο.

4. Επί του άρθρου 7

Με το άρθρο αυτό ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν την παύση και την εκ νέου έναρξη της επαγγελματικής δραστηριότητας του πλοίου. Στην παράγραφο 1 ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι, σε περίπτωση παύσης της επαγγελματικής δραστηριότητας του πλοίου, ο πλοιοκτήτης ή ο εφοπλιστής δύναται, υπό προϋποθέσεις, να ζητήσει την ακύρωση της πράξης του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, διά της οποίας διαπιστώνεται η ημερομηνία παύσης της επαγγελματικής δραστηριότητας. Δεδομένου ότι, εν προκειμένω, κατά νομική ακριβολογία, δεν τίθεται ζήτημα ακυρώσεως της εν λόγω πράξης, θα ήταν νομοτεχνικά ορθότερο, αντί του όρου «ακύρωση», να χρησιμοποιηθεί ο όρος «ανάκληση».

Στην παράγραφο 2 ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι, σε περίπτωση κατά την οποία δεν υφίσταται κάποιο παραστατικό ή αποδεικτικό έγγραφο, από το οποίο να προκύπτει η αρχική αξία του πλοίου αναψυχής, «αυτή καθορίζεται από έγγραφη βεβαίωση του Ναυτικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (Ν.Ε.Ε.)». Παρατηρείται ότι η αναφορά σε «έγγραφη» βεβαίωση περιττεύει, καθώς δεν νοείται προφορική βεβαίωση, ιδίως όταν αυτή εκδίδεται από ν.π.δ.δ., ενώ, περαιτέρω, θα μπορούσε να δημιουργήσει και ερμηνευτικές αμφιβολίες, λαμβανομένου υπόψιν ότι στην ίδια παράγραφο ορίζεται ότι η μερική ή ολική καταστροφή του πλοίου, λόγω ανωτέρας βίας, «αποδεικνύεται με βεβαίωση της Λιμενικής Αρχής της περιοχής εντός της οποίας έλαβε χώρα το συμβάν», χωρίς να αναφέρεται ότι η βεβαίωση αυτή πρέπει να είναι γραπτή.

Με την παράγραφο 3 ορίζεται ότι, για τον προσδιορισμό του αναλογούντος ΦΠΑ, ο τεκμαρτός τρόπος προσδιορισμού της φορολογητέας αξίας των επαγγελματικών πλοίων αναψυχής, που θεσπίζεται με την παράγραφο 2, «εφαρμόζεται και στην περίπτωση παράδοσης σύμφωνα με το άρθρο 5 του Κώδικα Φ.Π.Α., εάν η φορολογητέα αξία που προσδιορίζεται, σύμφωνα με τον Κώδικα αυτό, είναι μικρότερη». Επισημαίνεται, συναφώς, ότι η προτεινόμενη ρύθμιση δεν βρίσκεται, ενδεχομένως, σε αρμονία προς το άρθρο 73 της Οδηγίας 2006/112/ΕΚ, το οποίο ορίζει ότι «για τις παραδόσεις αγαθών και τις παροχές υπηρεσιών, (...) η βάση επιβολής του φόρου περιλαμ-

βάνει οτιδήποτε αποτελεί την αντιπαροχή, την οποία έλαβε ή πρόκειται να λάβει για τις πράξεις αυτές ο προμηθευτής ή ο παρέχων τις υπηρεσίες από τον αποκτώντα, τον λήπτη ή τρίτο πρόσωπο (...). Πράγματι, κατά τη νομολογία του ΔΕΕ, σύμφωνα με τον γενικό κανόνα που θέτει η ανωτέρω ρύθμιση, «η βάση επιβολής του φόρου για την παράδοση αγαθού ή για την παροχή υπηρεσίας, που γίνονται εξ επαχθούς αιτίας, είναι η αντιπαροχή που πράγματι έλαβε προς τούτο ο υποκείμενος στον φόρο. Η αντιπαροχή αυτή συνιστά, συνεπώς, την υποκειμενική αξία, δηλαδή εκείνη που πράγματι εισπράχθηκε, και όχι αξία εκτιμώμενη βάσει αντικειμενικών κριτηρίων» [βλ. αποφάσεις του ΔΕΕ της 20-1-2005 στην υπόθεση C 412/03 (Hotel Scandic Gåsabäck) σκ. 21 και της 9-6-2011 στην υπόθεση C-285/10 (Campsa Estaciones de Servicio) σκ. 28]. Εξ άλλου, κατά το άρθρο 80 της ανωτέρω Οδηγίας, προσφυγή στην «κανονική αξία» των αγαθών ή των υπηρεσιών (όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 72 της Οδηγίας), για τον προσδιορισμό της βάσης επιβολής του ΦΠΑ, επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, μόνο επί συναλλαγών με πρόσωπα «με τα οποία υφίστανται οικογενειακοί ή άλλοι στενοί προσωπικοί δεσμοί, διαχειριστικοί δεσμοί, ιδιοκτησιακοί δεσμοί, δεσμοί που πηγάζουν από την ιδιότητα του μέλους, οικονομικοί ή νομικοί δεσμοί».

5. Επί του άρθρου 8

α. Σύμφωνα με την περ. α' της παραγράφου 1, «[γ]ια τη δραστηριοποίηση, εντός της ελληνικής επικράτειας, πλοίου που δεν εμπίπτει στην περ. (α) της παρ. 2 του άρθρου 3» (δηλαδή, εκτός των επαγγελματικών πλοίων αναψυχής που εκτελούν συμβάσεις ολικής ναύλωσης και πληρούν τις προϋποθέσεις της παρ. 1 του άρθρου 3), «ανεξαρτήτως σημαίας και πλην της ελληνικής, που έχει χαρακτηριστεί ως επαγγελματικό αναψυχής, σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους της σημαίας που φέρει και είναι ολικού μήκους άνω των τριάντα πέντε (35) μέτρων και έχει υλικό κατασκευής χάλυβα ή πλαστικό ή αλουμίνιο, απαιτείται "Άδεια εκναύλωσης ορισμένης ισχύος επαγγελματικού πλοίου αναψυχής αναγνωρισμένου σύμφωνα με το δίκαιο άλλης χώρας" ("Specified Period Charter Permission")». Το ανώτατο χρονικό διάστημα ισχύος της εν λόγω άδειας «καθορίζεται σε είκοσι μία (21) ημέρες ανά ημερολογιακό έτος, υπό την επιφύλαξη της απόφασης της περ. (γ) της παρ. 7 του άρθρου 21 (...)» ως προς τον επανακαθορισμό της μέγιστης διάρκειας της άδειας αυτής (περ. γ' παρ. 1). Στα ανωτέρω επαγγελματικά πλοία αναψυχής επιτρέπεται «[η] εκτέλεση σύμβασης ολικής ναύλωσης, στην οποία: ο τόπος (i) παράδοσης ή επαναπαράδοσης, (ii) παράδοσης και επαναπαράδοσης, του επαγγελματικού πλοίου αναψυχής στον ναυλωτή και στον εκναυλωτή, αντίστοιχα, και ο τόπος (iii) αρχικής επιβίβασης ή οριστικής αποβίβα-

σης, (iv) αρχικής επιβίβασης και οριστικής αποβίβασης, των επιβατών, βρίσκονται στην ελληνική επικράτεια» (περ. β΄ παρ. 1).

Περαιτέρω, σύμφωνα με τις περ. ε΄ και στ΄ της παραγράφου 3, οι προϋποθέσεις, μεταξύ άλλων, που πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά για την έκδοση της ανωτέρω άδειας, είναι «η εκναύλωση του πλοίου να είναι η μοναδική πράξη που πραγματοποιεί ο υποκείμενος στον φόρο εκμεταλλευτής στο εσωτερικό της Χώρας, με την επιφύλαξη της ιδιοχρησιμοποίησης αυτού», και επίσης, ο «εκμεταλλευτής» του υπό ξένη σημαία επαγγελματικού πλοίου αναψυχής, δηλαδή ο πλοιοκτήτης ή ο εφοπλιστής αυτού, «να μην διαθέτει μόνιμη εγκατάσταση στο εσωτερικό της Χώρας, σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 4172/2013 (Α΄ 167) και τις συμβάσεις αποφυγής διπλής φορολογίας», αντίστοιχα.

Λαμβανομένου υπόψιν ότι η προτεινόμενη ρύθμιση φαίνεται να θέτει πιο ευνοϊκό πλαίσιο για τη διενέργεια ναύλων από επαγγελματικά πλοία αναψυχής τρίτων χωρών, εκτός ΕΕ ή εκτός Ε.Ο.Χ. (εν σχέσει προς εκείνο που ισχύει για τα επαγγελματικά σκάφη υπό ελληνική σημαία ή υπό σημαία ΕΕ), δημιουργείται προβληματισμός ως προς το εύρος των διαδικασιών ελέγχου που ισχύουν επ΄ αυτών στις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι πλοιοκτήτριες ή εφοπλίστριες εταιρείες εδρεύουν σε τρίτες χώρες, δοθέντος ότι αυτές δεν υπόκεινται σε υποχρεώσεις και δεσμεύσεις αντίστοιχες με εκείνες των πλοιοκτητριών ή εφοπλιστριών εταιρειών που έχουν έδρα σε κράτη μέλη της ΕΕ και διατηρούν μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα (λ.χ., μέσω ελληνικού υποκαταστήματος, έχουσες, κατά συνέπεια, και «μόνιμη δραστηριοποίηση» στην ελληνική επικράτεια).

Επίσης, εγείρονται ζητήματα ως προς την ευθύνη του νόμιμου εκπροσώπου της πλοιοκτήτριας ή εφοπλίστριας εταιρείας που εδρεύει σε χώρα εκτός ΕΕ ή εκτός Ε.Ο.Χ. έναντι των ελληνικών δημόσιων αρχών και φορέων.

β. Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει το νομοσχέδιο (σελ. 116-117) «[μ]ε το άρθρο 136 του ν. 4504/2017, θεσπίστηκε διά νόμου καθεστώς “οιονεί cabotage” για πλοία αναψυχής υπό σημαία κράτους - μέλους της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ. ή σημαίας κράτους εκτός της Ε.Ε., χαρακτηρισμένων ως επαγγελματικά σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους σημαίας τους και μη εγγεγραμμένων στο ε - Μητρώο Πλοίων (...) διάταξη [η οποία] ευνόησε, προσωρινά, τα καταχωρισμένα στο ε - Μητρώο Πλοίων επαγγελματικά πλοία αναψυχής [,] [ω]στόσο, ο ιδιότυπος αυτός αποκλεισμός δημιουργήσε σημαντικό κενό στην κατηγορία των επαγγελματικών πλοίων αναψυχής άνω των 35 μ. (...) με αποτέλεσμα η κρατούσα κατάσταση (...) να φέρεται να συντελεί και στην εκτέλεση παρανόμων ναυλώσεων (...) [ώ]στε [α]ναντίρρητα, η υπό όρους και προϋποθέσεις εκτέλεση σύμβασης ολικής ναύλωσης ε-

ντός της Χώρας, θα πρέπει να επιτρέπεται ανεξαρτήτως τόπου παράδοσης και επαναπαράδοσης του πλοίου και τόπου επιβίβασης/οριστικής αποβίβασης των επιβατών (...). Η άρση του "οιονεί cabotage" όχι μόνο θα συντελέσει στην απελευθέρωση της αγοράς των μεγάλων yachts, αλλά και θα συμβάλ[λ]ει έμπρακτα στην στήριξη της περιφερειακής οικονομικής ανάπτυξης και της νησιωτικής τουριστικής δραστηριότητας».

Παρατηρείται, συναφώς, ότι, σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 3 περ. β' του ν. 4256/2014 (όπως αυτό τροποποιήθηκε διά του άρθρου 136 του ν. 4504/2017), επιτρέπεται η εκτέλεση σύμβασης ολικής ναύλωσης σε επαγγελματικά πλοία αναψυχής που φέρουν σημαία κράτους - μέλους της ΕΕ ή του Ε.Ο.Χ. ή φέρουν σημαία χώρας εκτός της ΕΕ «μόνο όταν ο τόπος επιβίβασης και αποβίβασης των επιβατών του πλοίου αναψυχής βρίσκεται στην αλλοδαπή», ενώ για τα εν λόγω πλοία που όμως έχουν ολικό μήκος άνω των τριάντα πέντε (35) μέτρων και είναι κατασκευασμένα κατά το μεγαλύτερο μέρος τους από μέταλλο ή πλαστικό, επιτρέπεται «η εκτέλεση σύμβασης ναύλωσης, στην οποία ο τόπος παράδοσης και ο τόπος επαναπαράδοσης του πλοίου αναψυχής βρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια» (άρθρο 3 παρ. 3 περ. α' του ν. 4256/2014).

Επισημαίνεται, ενημερωτικά, ότι το προνόμιο της «[α]κτοπλοΐα[ς] (cabotage) είναι η μεταφορά εμπορευμάτων και επιβατών μεταξύ των λιμένων μιας και της αυτής Χώρας (ενδομεταφορές), δηλαδή μεταξύ των ηπειρωτικών αυτής λιμένων, μεταξύ των ηπειρωτικών και νησιωτικών λιμένων και μεταξύ των νησιωτικών της λιμένων (...) [και ότι] [η] άρση του προνομίου της ακτοπλοΐας σηματοδοτεί την μελλοντική άρση και άλλων προνομίων, τα οποία τα κατ' ιδίαν ναυτικά κράτη αναγνωρίζουν υπέρ των δικών τους πλοίων» (Α. Κιάντου-Παμπούκη, Ναυτικό δίκαιο, τόμ. 1, 5η έκδ., 2005, § 7, σ. 41-43).

Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 3577/1992 του Συμβουλίου της 7ης Δεκεμβρίου 1992 «για την εφαρμογή της αρχής της ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηρεσιών στις θαλάσσιες μεταφορές στο εσωτερικό των Κρατών Μελών (θαλάσσιες ενδομεταφορές - καμποτάζ)» (ΕΕ L 364 της 12.12.1992 σελ. 7-10), «[α]πό την 1η Ιανουαρίου 1993, εφαρμόζεται η ελεύθερη κυκλοφορία υπηρεσιών θαλάσσιων μεταφορών εντός κράτους μέλους (θαλάσσιες ενδομεταφορές-καμποτάζ) για τους πλοιοκτήτες της Κοινότητας των οποίων τα σκάφη είναι νηολογημένα σε κράτος μέλος και φέρουν τη σημαία του, υπό τον όρο ότι τα σκάφη αυτά πληρούν όλες τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για να εκτελούν ενδομεταφορές στο εν λόγω κράτος μέλος [...]» (άρθρο 1 παρ. 1 του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3577/1992). Ειδικά για την ακτοπλοΐα, με το άρθρο 6 παρ. 3 του εν λόγω Κανονισμού η Ελλάδα

--
εξαιρέθηκε προσωρινά, έως την 1η Ιανουαρίου 2004, από το πεδίο εφαρμογής του αναφορικά, ιδίως, με θαλάσσιες ενδομεταφορές που εκτελούνταν από πλοία ολικής χωρητικότητας (GRT) κάτω των 650 κόρων.

Εξ άλλου, επισημαίνεται ότι στην από 2014 έκθεση του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), υπό τον τίτλο «Επισκοπήσεις του ΟΟΣΑ για την Αξιολόγηση του Ανταγωνισμού στην Ελλάδα» (OECD Competition Assessment Reviews Greece), η οποία περιλαμβάνει τα συμπεράσματα των εργασιών του επί του έργου «Αξιολόγηση Νόμων και Κανονισμών Ανταγωνισμού στην Ελλάδα σε ορισμένους τομείς της ελληνικής οικονομίας», υπογραμμίζεται, αναφορικά με τα σκάφη αναψυχής, ότι «[η] τεχνητή διάκριση μεταξύ των διαφόρων τύπων εμπορικών πλοίων είναι στρεβλωτική και [θα] πρέπει να καταργηθεί ρητά[,] [τ]όσο τα πλοία που ναυλώνονται όσο και τα πλοία που εκτελούν μικρές ημερήσιες κρουαζιέρες αποτελούν υποτομείς της αγοράς του θαλάσσιου τουρισμού και θα πρέπει να τους επιτρέπεται να αλληλεπιδρούν» (www.oecd.org/daf/competition/Greece-Competition-Assessment-2013.pdf, σελ. 176). Σχετικά με την άρση του cabotage, στην ίδια έκθεση επισημαίνεται ότι «τα πλοία εκτός ΕΕ δεν έχουν φορολογικές υποχρεώσεις ή σε ορισμένες περιπτώσεις εμπίπτουν σε ευνοϊκότερα φορολογικά καθεστώτα (της χώρας της οποίας τη σημαία φέρουν) από τα φορολογικά καθεστώτα των χωρών της ΕΕ. Επίσης, ενδέχεται να έχουν διαφορετικές λειτουργικές υποχρεώσεις και υποχρεώσεις ασφάλειας βάσει κανονισμών εκτός ΕΕ. Επομένως, η είσοδος αυτών των πλοίων στην ελληνική αγορά μπορεί να οδηγήσει σε άνισο ανταγωνισμό με πλοία που φέρουν σημαία ΕΕ» (www.oecd.org/daf/competition/Greece-Competition-Assessment-2013.pdf, σελ. 192).

Υ. Στην υποπερ. δδ' της περ. δ' της παραγράφου 2 και στις περ. ε', στ' και ζ' της παραγράφου 3 αναφέρεται ο όρος «εκμεταλλευτές» και «εκμεταλλευτής» πλοίων, αντίστοιχα, όρος μη δόκιμος, ο οποίος, εξ άλλου, δεν περιλαμβάνεται στους ορισμούς του άρθρου 1. Για λόγους ορθής απόδοσης της σχετικής έννοιας, θα μπορούσε ο σχετικός όρος να αποδοθεί περιφραστικά ως «οι έχοντες την εκμετάλλευση» ή «ο έχων την εκμετάλλευση» επαγγελματικών πλοίων αναψυχής, αντίστοιχα.

6. Επί του άρθρου 13

Η παράγραφος 6 παραπέμπει, εκ παραδρομής, στην «παρ. 6 του άρθρου 3», αντί της ορθής παραπομπής στην παράγραφο 5 του εν λόγω άρθρου.

7. Επί του άρθρου 19

Με την προτεινόμενη ρύθμιση ορίζεται ότι: «Πλοίαρχος ή κυβερνήτης ο οποίος: (α) συντάσσει, νοθεύει ή αποδέχεται πλαστά, εικονικά ή ανακριβή

ναυλοσύμφωνα, ή (β) συντάσσει, προσυπογράφει, αποδέχεται ή καταχωρίζει ηλεκτρονικά, όπου προβλέπεται, πλαστές, εικονικές ή ανακριβείς καταστάσεις επιβαινόντων, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης, τουλάχιστον, τριών (3) ετών». Εν προκειμένω, θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο, αλλά και σύμφωνο με την αντίστοιχη διατύπωση του άρθρου 216 Ποινικού Κώδικα, να αντικατασταθούν το μεν στοιχ. α' ως εξής: «καταρτίζει πλαστά ή νοθεύει ναυλοσύμφωνα ή αποδέχεται αυτά, ή συντάσσει, ή αποδέχεται εικονικά ή ανακριβή ναυλοσύμφωνα», το δε στοιχ. β' ως εξής: «καταρτίζει πλαστές καταστάσεις επιβαινόντων ή αποδέχεται ή καταχωρίζει ηλεκτρονικά αυτές, ή συντάσσει ή αποδέχεται ή προσυπογράφει εικονικές ή ανακριβείς καταστάσεις επιβαινόντων».

8. Επί του άρθρου 21

Με την παράγραφο 4 ορίζεται ότι «[μ]ε κοινή απόφαση των Υπουργών Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Οικονομικών και Τουρισμού, μετά από εισήγηση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε., ρυθμίζεται κάθε θέμα σχετικό με την εκμετάλλευση επαγγελματικού πλοίου αναψυχής της παρ. 6 του άρθρου 3».

Δοθέντος ότι η παρ. 6 του άρθρου 3 αναφέρεται ειδικά στη «μίσθωση άνευ απόπλου», είτε ιδιωτικού είτε επαγγελματικού σκάφους αναψυχής, και όχι γενικά στην εκμετάλλευση επαγγελματικού σκάφους αναψυχής, πρέπει η φράση «την εκμετάλλευση επαγγελματικού πλοίου αναψυχής» να αντικατασταθεί από τη φράση «τη μίσθωση άνευ απόπλου πλοίου αναψυχής».

9. Επί του άρθρου 30

α. Στο εδ. β' της παραγράφου 1 πρέπει να διορθωθεί, ως προς τον τονισμό της, η λέξη «ευθ[ύ]νεται».

β. Στο εδ. β' της παραγράφου 2 θα ήταν ορθότερο, πριν από τη λέξη «παρέλευση», να τεθεί το οριστικό άρθρο «την».

10. Επί του άρθρου 32

Στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 3, η φράση «σε χρήμα» θα ήταν ορθότερο να αντικατασταθεί από τη φράση «σε μετρητά».

11. Επί του άρθρου 35

α. Δοθέντος ότι το κεφάλαιο της Ν.Ε.Π.Α. διαιρείται σε μετοχές, κατ' αντιστοιχία και προς την παρ. 1 του άρθρου 32, στην οποία γίνεται αναφορά σε «μετοχικό κεφάλαιο», θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο, στον τίτλο, καθώς και στις παραγράφους 1 και 2, οι φράσεις «εταιρικού κεφαλαίου» ή «εταιρικό κεφάλαιο» να αντικατασταθούν από τις φράσεις «μετοχικού κεφαλαίου» ή «μετοχικό κεφάλαιο», αντίστοιχα.

β. Στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1, η φράση «σε χρήμα» θα ήταν ορθότερο να αντικατασταθεί από τη φράση «σε μετρητά».

γ. Στο εδ. β΄ της παραγράφου 2, θα ήταν ορθότερο, πριν από τη λέξη «συμμετοχής», να τεθεί το οριστικό άρθρο «της». Επίσης, στο τελευταίο εδάφιο, για λόγους σαφήνειας, θα μπορούσε, μετά τη λέξη «Υπόλοιπο», να τεθεί η λέξη «μετοχών».

12. Επί του άρθρου 36

α. Ομοίως με την παρατήρηση επί του άρθρου 35, οι φράσεις «εταιρικού κεφαλαίου» ή «εταιρικό κεφάλαιο», θα μπορούσαν να αντικατασταθούν, από τις φράσεις «μετοχικού κεφαλαίου» ή «μετοχικό κεφάλαιο», αντίστοιχα.

β. Για λόγους συντακτικής και νοηματικής ορθότητας, η παράγραφος 3 θα μπορούσε να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Κατά την υποβολή, προς καταχώριση στο Μητρώο Ν.Ε.Π.Α., του πρακτικού της απόφασης της γενικής συνέλευσης περί αναγγελίας της μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου, συνυποβάλλεται και η δημοσιευμένη, τουλάχιστον δύο (2) φορές, σε εφημερίδα ή σε εφημερίδες πανελληνίας κυκλοφορίας, περίληψη της απόφασης αυτής, με συνημμένα τα σχετικά φύλλα των εφημερίδων».

γ. Σύμφωνα με την παράγραφο 4, η μείωση του μετοχικού κεφαλαίου πιστοποιείται με απόφαση της γενικής συνέλευσης, η οποία λαμβάνει χώρα σαράντα (40) ημέρες μετά την καταχώριση στο Μητρώο Ν.Ε.Π.Α της αναγγελίας μείωσης κεφαλαίου, «εφόσον ουδείς εκ των δανειστών της Ν.Ε.Π.Α. διατύπωσε εγγράφως στο Μητρώο Ν.Ε.Π.Α. τις αντιρρήσεις του περί αυτού».

Εν προκειμένω, η σχετική διάταξη χρήζει διευκρίνισης ως προς την πιστοποίηση, από τη γενική συνέλευση των μετόχων, της μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου στην περίπτωση κατά την οποία δανειστές της εταιρείας υποβάλουν έγγραφες αντιρρήσεις.

13. Επί του άρθρου 39

α. Στην παράγραφο 4, για λόγους συντακτικής ορθότητας, η φράση «του ιδ[ί]ου» πρέπει να τεθεί πριν από τη φράση «με την εταιρεία».

β. Στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 7, η φράση «μετά την ενέργεια της απαγορευμένης πράξης» θα μπορούσε να αντικατασταθεί από τη φράση «μετά την τέλεση της παράβασης».

14. Επί του άρθρου 40

α. Στην παράγραφο 1, για λόγους ακριβολογίας, η φράση «για ζημία που αυτή υφίσταται» θα μπορούσε να αντικατασταθεί από τη φράση «για τη ζημία που αυτή υπέστη».

6. Στο εδ. α' της παραγράφου 7 θα ήταν ορθότερο η φράση «για αυτές» να αντικατασταθεί από τη φράση «ως προς αυτές», και, πριν από τη λέξη «πάροδο», να τεθεί το οριστικό άρθρο «την».

15. Επί του άρθρου 41

Στον τίτλο του εν λόγω άρθρου, θα ήταν ορθότερο η λέξη «συνδεόμενα» να αντικατασταθεί από τη λέξη «συνδεδεμένα», κατ' αντιστοιχία προς τα άρθρα 99 επ. του ν. 4548/2018.

16. Επί του άρθρου 42

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 37, το διοικητικό συμβούλιο της Ν.Ε.Π.Α. απαρτίζεται από τρία τουλάχιστον μέλη. Στην παρ. 2 του άρθρου 42 εισάγεται εξαιρετική περίπτωση σύγκλησης του διοικητικού συμβουλίου της Ν.Ε.Π.Α., κατά τα ειδικότερον οριζόμενα, στη συνεδρίαση του οποίου «(...) [το ίδιο] βρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει εγκύρως αν παρευρίσκεται ή εκπροσωπείται σε αυτό τουλάχιστον το ένα δεύτερο (1/2) του συνολικού αριθμού των μελών του (...)» (εδ. ε' της παρ. 2)».

Από τον συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων συνάγεται ότι, για την εξεύρεση της νόμιμης απαρτίας κατά την ως άνω περίπτωση σύγκλησης του διοικητικού συμβουλίου, δεν είναι εφικτός ο υπολογισμός του ενός δευτέρου του συνολικού αριθμού των μελών του διοικητικού συμβουλίου όταν τα μέλη του είναι τρία. Συνεπώς, η σχετική φράση στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 42 πρέπει να αναδιατυπωθεί, κατ' αντιστοιχία με την παρ. 1 του άρθρου 43, ως εξής: «(...) το διοικητικό συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει εγκύρως αν παρευρίσκεται ή εκπροσωπείται σε αυτό τουλάχιστον το ένα δεύτερο (1/2) του συνολικού αριθμού των μελών του, εφόσον ο αριθμός τους δεν είναι κατώτερος από τρεις. Στην τελευταία περίπτωση απαιτείται, για την επίτευξη απαρτίας, παρουσία και των τριών μελών του».

17. Επί του άρθρου 43

α. Στο εδ. α' της παραγράφου 1 η λέξη «μισό» θα μπορούσε να αντικατασταθεί από τις λέξεις «το ένα δεύτερο».

β. Στο εδ. β' της παραγράφου 3 θα ήταν ορθότερο η λέξη «με» να αντικατασταθεί από τη λέξη «υπό».

γ. Το εδ. β' της παραγράφου 4 θα μπορούσε να αναδιατυπωθεί ως εξής: «σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του προεδρεύοντος».

18. Επί του άρθρου 45

α. Το εδ. β', για λόγους συντακτικής και νοηματικής πληρότητας, θα μπορούσε να αναδιατυπωθεί ως εξής: «[η] απόφαση αυτή, η οποία ορίζει ειδικά τις ανατιθέμενες αρμοδιότητες και εξουσίες καθώς και τον συγκεκριμένο

χρόνο και σκοπό της ανάθεσης των αρμοδιοτήτων και εξουσιών αυτών, καταχωρίζεται αυτούσια στο Μητρώο Ν.Ε.Π.Α.». Επίσης, το τελευταίο εδάφιο της ίδιας παραγράφου, θα μπορούσε να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Περαιτέρω ανάθεση αρμοδιοτήτων και της εξουσίας διαχείρισης και εκπροσώπησης της εταιρείας σύμφωνα με την παρούσα δεν επιτρέπεται».

β. Στην παράγραφο 3, θα ήταν ορθότερο η φράση «από το καταστατικό», να αντικατασταθεί από τη φράση «σύμφωνα με το καταστατικό», και η φράση «από απόφαση της γενικής συνέλευσης» να αντικατασταθεί από τη φράση «με απόφαση της γενικής συνέλευσης».

19. Επί του άρθρου 57

α. Στην παράγραφο 2, για λόγους νοηματικής πληρότητας, η φράση «καταβάλλουν το πλεόνασμα στους μετόχους της εταιρείας» θα μπορούσε να αναδιατυπωθεί ως εξής: «καταβάλλουν στους μετόχους της εταιρείας το υπόλοιπο του προϊόντος της εκκαθάρισης».

β. Στο εδ. α' της παραγράφου 4 θα ήταν ορθότερο η φράση «να προκαλέσουν σημείωση στο μητρώο Ν.Ε.Π.Α. για την περάτωση της εκκαθάρισης» να αντικατασταθεί από τη φράση «να ζητήσουν να σημειωθεί στο μητρώο Ν.Ε.Π.Α. η περάτωση της εκκαθάρισης».

20. Επί του άρθρου 64

Στην παράγραφο 7 ορίζονται τα εξής: «Κατά τον χρόνο που εκδίδεται η διοικητική πράξη με την οποία παύει η ισχύς της επαγγελματικής άδειας, οι Ν.Ε.Π.Α. υποχρεούνται να καταβάλουν τους φόρους που αναλογούν στα καύσιμα και λιπαντικά, για τους οποίους έτυχαν απαλλαγής για τον προαναφερόμενο λόγο, από τον χρόνο που έπαυσε να ισχύει η άδεια επαγγελματικού πλοίου αναψυχής, όπως αυτός ορίζεται στον παρόντα νόμο». Θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας και σαφήνειας, η ανωτέρω διάταξη να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Με την έκδοση της διοικητικής πράξης για την παύση ισχύος της επαγγελματικής άδειας, οι Ν.Ε.Π.Α. υποχρεούνται να καταβάλουν τους φόρους που αναλογούν στα καύσιμα και λιπαντικά, και για τους οποίους έτυχαν απαλλαγής για τον προαναφερόμενο λόγο. Η ανωτέρω υποχρέωση ανατρέχει στον χρόνο παύσης ισχύος της άδειας επαγγελματικού πλοίου αναψυχής, όπως αυτός ορίζεται στον παρόντα νόμο».

21. Επί του άρθρου 65

Με την παράγραφο 2 ορίζεται ότι «απαλλάσσονται από κάθε φόρο, τέλος και οποιαδήποτε άλλη επιβάρυνση υπέρ του Δημοσίου ή τρίτων, εκτός τελών χαρτοσήμου και Φόρου Συγκέντρωσης Κεφαλαίων», μεταξύ άλλων, και

η «διανομή κερδών και το καθαρό προϊόν εκκαθάρισης αυτής, με εξαίρεση τις αμοιβές των μελών του διοικητικού συμβουλίου, που υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος». Εν προκειμένω, ερωτάται αν σε φόρο εισοδήματος υπάγονται και οι αμοιβές των μελών του διοικητικού συμβουλίου που καταβάλλονται από τα μετά τους φόρους κέρδη της Ν.Ε.Π.Α., λαμβανομένου υπόψιν ότι και οι αντίστοιχες αμοιβές που καταβάλλονται σε μέλη του διοικητικού συμβουλίου των ανωνύμων εταιρειών, απαλλάσσονται του φόρου εισοδήματος.

22. Επί του άρθρου 66

Με την προτεινόμενη διάταξη ορίζεται ότι «τα άρθρα 76, 742 έως 784 του Αστικού Κώδικα, τα άρθρα 18 έως 64 του Εμπορικού Νόμου, καθώς και ο ν. 4548/2018 (Α' 104) δεν εφαρμόζονται για τις Ν.Ε.Π.Α.».

Επισημαίνεται ότι τα άρθρα 18-28, 38, 39, 47-50 και 64 του Εμπορικού Νόμου έχουν καταργηθεί ρητά διά του άρθρου 294 παρ. 2 του ν. 4072/2012.

Συνεπώς, η αναφορά στα ανωτέρω άρθρα του Εμπορικού Νόμου πρέπει να αντικατασταθεί από αναφορά στα αντίστοιχα άρθρα του ν. 4072/2012.

23. Επί του άρθρου 68

Στην παράγραφο 1 θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, η φράση «στο μέτρο που» να αντικατασταθεί από τη λέξη «εφόσον».

Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 6 θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για λόγους σαφήνειας της ρύθμισης, στη φράση «ή τα αρχικά γράμματα των λέξεων αυτών «Ε.Ι.Π.Α.», τα αρχικά «Ε.Ι.Π.Α.» να τεθούν σε παρένθεση («Ε.Ι.Π.Α.»).

Στις παραγράφους 6 και 7 ο τύπος «εταιρία» πρέπει να αντικατασταθεί από τον τύπο «εταιρεία», που είναι πλέον δόκιμος και χρησιμοποιείται στις λοιπές διατάξεις του νομοσχεδίου.

Στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 9 ορίζονται τα εξής: «Αν εντός δύο (2) μηνών δεν υποβληθεί η δήλωση και δεν καταβληθεί το τέλος στην αρμόδια Δ.Ο.Υ., επιβάλλεται από την τελευταία πρόστιμο ίσο με το δεκαπλάσιο του οφειλόμενου τέλους». Θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, η ρύθμιση να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Αν εντός δύο (2) μηνών δεν υποβληθεί η δήλωση και δεν καταβληθεί το τέλος, επιβάλλεται από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. πρόστιμο ίσο με το δεκαπλάσιο του οφειλόμενου τέλους».

Στην παράγραφο 11α ορίζονται τα εξής: «Η εισαγωγή και η αγορά ιδιωτικού σκάφους αναψυχής από Ε.Ι.Π.Α. δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση καταβολής του φόρου προστιθέμενης αξίας ή εισαγωγικού δασμού, που τυ-

χόν του αναλογεί, ο οποίος δεν επιτρέπεται να συμψηφισθεί ή να επιστραφεί. Η ανωτέρω υποχρέωση παραλείπεται σε περίπτωση, κατά την οποία ο αναλογών Φ.Π.Α. έχει νομίμως καταβληθεί σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ο οποίος δεν έχει συμψηφισθεί ή επιστραφεί». Θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για λόγους σαφήνειας, οι ανωτέρω ρυθμίσεις να αναδιατυπωθούν ως εξής: «Η εισαγωγή και η αγορά ιδιωτικού σκάφους αναψυχής από Ε.Ι.Π.Α. δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση καταβολής του φόρου προστιθέμενης αξίας ή εισαγωγικού δασμού, που τυχόν του αναλογεί και ο οποίος δεν επιτρέπεται να συμψηφισθεί ή να επιστραφεί. Η ανωτέρω υποχρέωση δεν υφίσταται σε περίπτωση κατά την οποία ο αναλογών Φ.Π.Α. έχει νομίμως καταβληθεί σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και δεν έχει συμψηφισθεί ή επιστραφεί».

24. Επί του άρθρου 70

Στο τέλος της παραγράφου 7 θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για λόγους πληρότητας της ρύθμισης, να προστεθεί η φράση «για τη λειτουργία του».

Στο τρίτο εδάφιο της παραγράφου 11 παρέχεται εξουσιοδότηση να τροποποιείται το άρθρο 69, το οποίο έχει ως εξής: «1. Στο Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής τηρείται ειδικό ψηφιακό μητρώο στο οποίο καταχωρίζονται όλες οι Ε.Ι.Π.Α., το οποίο ονομάζεται «Μητρώο Ε.Ι.Π.Α.». 2. Το Μητρώο Ε.Ι.Π.Α. αποτελείται από: α. το βιβλίο μητρώου Ε.Ι.Π.Α., β. τον φάκελο κάθε Ε.Ι.Π.Α., γ. τη μερίδα κάθε Ε.Ι.Π.Α. και δ. το ευρετήριο των Ε.Ι.Π.Α.. 3. Για οποιαδήποτε καταχώριση στο Μητρώο Ε.Ι.Π.Α. υποβάλλεται αίτηση, η οποία λαμβάνει αριθμό πρωτοκόλλου. Για την καταχώριση του καταστατικού που αναφέρεται στην παρ. 4 του άρθρου 68 προκαταβάλλεται πάγιο τέλος υπέρ του Δημοσίου διακοσίων πενήντα (250) ευρώ και εκατό (100) ευρώ υπέρ Ταμείου Αρωγής Λιμενικού Σώματος που προβλέπεται από το β.δ. 160/1970 (Α' 44). Για τις καταχωρίσεις αποφάσεων των οργάνων της Ε.Ι.Π.Α. προκαταβάλλεται τέλος υπέρ Δημοσίου εβδομήντα (70) ευρώ και τριάντα (30) ευρώ υπέρ Ταμείου Αρωγής Λιμενικού Σώματος που προβλέπεται από το β.δ. 160/1970 για κάθε καταχώριση. Το γνήσιο της υπογραφής των ιδρυτών καθώς και των εξουσιοδοτημένων προσώπων να εκδίδουν αντίγραφα αποφάσεων θεωρείται από δημόσια αρχή, εκτός εάν υπογράφονται ψηφιακά».

Κατά την έννοια του άρθρου 43 παρ. 2 εδάφιο β' του Συντάγματος, επιτρέπεται να ορισθούν, με ειδική και ορισμένη εξουσιοδότηση, ως φορείς άσκησης κανονιστικής αρμοδιότητας, εκτός από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, και άλλα όργανα της διοίκησης, εφόσον πρόκειται για «ειδικότερα θέ-

ματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό». Επισημαίνεται, εξ άλλου, ότι η ευρύτητα της εξουσιοδότησης, της οποίας το περιεχόμενο είναι ορισμένο, ουδόλως επηρεάζει το κύρος της (βλ. ΣτΕ Ολομ. 1210/2010, 941/2008, 2304/1995 κ.ά.). «Ως ειδικότερα θέματα θεωρούνται εκείνα τα οποία αποτελούν, κατά το περιεχόμενό τους και σε σχέση προς την ουσιαστική ρύθμιση που περιέχεται στο νομοθετικό κείμενο, μερικότερη περίπτωση ορισμένου θέματος που αποτελεί το αντικείμενο της νομοθετικής ρύθμισης. Απαιτείται, επομένως, στην περίπτωση αυτή, να περιέχει το νομοθετικό κείμενο όχι απλώς τον καθ' ύλη προσδιορισμό του αντικειμένου της εξουσιοδότησης αλλά, επί πλέον, και την ουσιαστική ρύθμισή του, έστω και σε γενικό, ορισμένο, όμως, πλαίσιο σύμφωνα προς το οποίο θα ενεργήσει η Διοίκηση προκειμένου να ρυθμίσει τα μερικότερα θέματα» (βλ. ΣτΕ Ολομ. 1210/2010, 3013/2014, 775, 2150, 2148, 2090/2015, 1804/2017, κ.ά.). Το κριτήριο περί του χαρακτηρισμού ενός θέματος ως «ειδικότερου» ή μη μπορεί να είναι είτε ποσοτικό, σε σχέση με το κύριο αντικείμενο της νομοθετικής ρύθμισης, είτε ποιοτικό, συναρτώμενο προς τη σπουδαιότητα του προς ρύθμιση καταλειπόμενου ζητήματος. Εξ άλλου, «οι ανωτέρω ουσιαστικές ρυθμίσεις μπορούν να υπάρχουν τόσο στις διατάξεις του εξουσιοδοτικού νόμου όσο και σε διατάξεις άλλων νόμων σχετικών με τα θέματα που αποτελούν αντικείμενο της νομοθετικής εξουσιοδότησης» (βλ. ΣτΕ Ολομ. 1210/2010, 3404/2014, 1749/2016, 705/2020 κ.ά. Βλ., σχετικά, Κ. Μαυριά, Συνταγματικό Δίκαιο, 6η έκδ., 2021, σελ. 223-224 και Α. Παντελή, Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου, 5η έκδ., 2020, παρ. 440). Ως λεπτομερειακά θεωρούνται τα ζητήματα που αφορούν «τη θέσπιση όλως δευτερευουσών και επουσιωδών ρυθμίσεων», επί κύριων και ουσιωδών ρυθμίσεων που πρέπει να έχουν τεθεί από τον ίδιο τον νομοθέτη, τεχνικού δε χαρακτήρα είναι τα θέματα που αφορούν τη θέσπιση ρυθμίσεων για τις οποίες είναι κατ' αρχήν απαραίτητη η παρέμβαση τεχνικού οργάνου (βλ. ΣτΕ 2820/1999, 2967/1999, βλ., σχετικά Κ. Μαυριά, Συνταγματικό Δίκαιο, 6η έκδ., 2021, σελ. 223-224). «Τέλος για το συνταγματικό κύρος της νομοθετικής εξουσιοδοτήσεως δεν απαιτείται οπωσδήποτε να διαγράφει η ίδια ή με 7 ΑΔΑ: 03-07Ν7 παραπομπή σε άλλη διάταξη νόμου βασικές αρχές και κατευθύνσεις στο πλαίσιο των οποίων οφείλει να κινηθεί η Διοίκηση κατά την κανονιστική ρύθμιση των θεμάτων αυτών» (βλ. ΣτΕ 1125/2020, Ολομ. 3404/2014, 2307/2018).

Υπό το φως των ανωτέρω, παρατηρείται ότι η προβλεπόμενη από το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 11 τροποποίηση των διατάξεων του άρθρου 69 του νομοσχεδίου δεν φαίνεται, σύμφωνα με τη διατύπωσή της, να αποτελεί λεπτομερειακό ζήτημα, σε σχέση με τις ρυθμίσεις του άρθρου 69, ώστε να μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο νομοθετικής εξουσιοδότησης.

25. Επί των άρθρων 72 και 73

Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1α του άρθρου 72 ορίζονται τα εξής: «Η θέση σε ή άρση από την κατάσταση ακινησίας μικρού σκάφους ιδιωτικής χρήσης ή πλοίου αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, ανεξαρτήτως σημαίας, των υποπερ. αα΄ και ββ΄ της περ. (στ) της παρ. 1 του άρθρου 31 του ν. 4172/2013 (Α΄ 167), δηλώνονται ηλεκτρονικά στο Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, σε ειδική εφαρμογή που λειτουργεί μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr - ΕΨΠ), σε διασύνδεση με το «e - Μητρώο Πλοίων», όσον αφορά στην κατηγορία των ιδιωτικών πλοίων αναψυχής, και με τα λοιπά πληροφοριακά συστήματα της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), από τον ιδιοκτήτη του, φυσικό ή νομικό πρόσωπο». Θα ήταν ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για λόγους σαφήνειας, οι ανωτέρω ρυθμίσεις να αναδιατυπωθούν ως εξής: «Η θέση σε ή η άρση από την κατάσταση ακινησίας μικρού σκάφους ιδιωτικής χρήσης ή πλοίου αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, ανεξαρτήτως σημαίας, των υποπερ. αα΄ και ββ΄ της περ. (στ) της παρ. 1 του άρθρου 31 του ν. 4172/2013 (Α΄ 167), δηλώνονται από τον ιδιοκτήτη του, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ηλεκτρονικά στο Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, σε ειδική εφαρμογή που λειτουργεί μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr - ΕΨΠ), σε διασύνδεση με το «e - Μητρώο Πλοίων», όσον αφορά στην κατηγορία των ιδιωτικών πλοίων αναψυχής, και με τα λοιπά πληροφοριακά συστήματα της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.)».

Στις διατάξεις των άρθρων 72 και 73 γίνεται χρήση του όρου «ακινήτουν» (μετοχή του ρήματος «ακινήτω»), καθώς και για την «θέση σε ή άρση από κατάσταση ακινησίας». Περαιτέρω, ορίζεται, μεταξύ άλλων, η έννοια της αργίας πλοίου, η οποία συνίσταται στην ακινησία του για ορισμένο χρονικό διάστημα, γίνεται δε χρήση και του όρου «αργούν» (μετοχή του ρήματος «αργώ»). Θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένη η περιφραστική απόδοση των ανωτέρω ρηματικών τύπων (μετοχών), όπου απαντούν στις οικείες διατάξεις, χάριν γλωσσικής - νομοτεχνικής ομοιομορφίας.

Στο τέλος της παραγράφου 3α του άρθρου 73 θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για την πληρέστερη διατύπωση της ρύθμισης, να προστεθεί η φράση «για την εφαρμογή του παρόντος».

26. Επί του άρθρου 81

Με την παράγραφο 3 ορίζεται ότι, εφόσον η μη ολοκλήρωση των διαδικασιών σύναψης νέων συμβάσεων λιμενικών υπηρεσιών παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων πλοίων και καταλοίπων φορτίου «οφείλεται σε καθυστερήσεις λόγω άσκησης ένδικων μέσων και βοηθημάτων ενώπιον αρμό-

δίων διοικητικών ή δικαστικών αρχών κατά των εν γένει διαδικασιών, οι συμβάσεις δύναται να ανανεώνονται, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης διάταξης, έως την αμετάκλητη επίλυση της διαφοράς». Καταρχάς, παρατηρείται ότι ένδικο βοηθήματα και ένδικο μέσα ασκούνται ενώπιον των δικαστηρίων, και όχι των διοικητικών αρχών, προς τις οποίες υποβάλλονται διοικητικές προσφυγές. Επίσης, ερωτάται αν σκοπός του νομοθέτη είναι, πράγματι, οι ισχύουσες συμβάσεις να παρατείνονται έως την έκδοση αμετάκλητης δικαστικής απόφασης ή αρκεί και η έκδοση τελεσίδικης απόφασης, η οποία είναι, σε κάθε περίπτωση, εκτελεστή.

Σημειώνεται ότι με το άρθρο 25 του ν. 4770/2021, δυνάμει του οποίου είχε τροποποιηθεί το άρθρο 60 του ν. 4670/2020, είχε ήδη χορηγηθεί η δυνατότητα ανανέωσης μέχρι την 31η.12.2021 των εν λόγω συμβάσεων λιμενικών υπηρεσιών παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων πλοίων και καταλοίπων φορτίου, και πάλι «κατά παρέκκλιση κάθε εθνικής διάταξης». Ειδικότερα, η εν λόγω διάταξη του άρθρου 60 παρ. 2 του ν. 4676/2020, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 25 του ν. 4770/2021, προέβλεπε, επί λέξει, ότι «Για λόγους δημόσιας υγείας και ασφάλειας, οι φορείς διαχείρισης λιμένων, των οποίων οι συμβάσεις λιμενικών υπηρεσιών παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων πλοίων και καταλοίπων φορτίου έχουν λήξει κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος δύνανται, με απόφαση του αρμοδίου οργάνου τους, κατά παρέκκλιση κάθε εθνικής διάταξης, να προβούν σε ανανέωση έως τις 31.12.2021, υπό την προϋπόθεση έως την 31.03.2021 να έχουν εκκινήσει οι προβλεπόμενες στον Ευρωπαϊκό Κανονισμό (ΕΕ) 2017/352 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Φεβρουαρίου 2017 και στην εθνική νομοθεσία διαδικασίες για την παροχή της εν λόγω υπηρεσίας». Επισημαίνεται, τέλος, ότι σύμφωνα με το άρθρο 22 αυτού, ο Κανονισμός (ΕΕ) 2017/352 εφαρμόζεται ήδη από την 24η.3.2019.

27. Επί του άρθρου 91

Με την προτεινόμενη διάταξη προστίθεται νέα παράγραφος 5 στο άρθρο 33 του ν. 2160/1993. Επισημαίνεται ότι η λέξη «ποπαραχωρούνται» πρέπει να αντικατασταθεί από το ορθό «υποπαραχωρούνται».

28. Επί των άρθρων 94 και 99

Με τις προτεινόμενες διατάξεις προστίθενται κεφάλαια ΛΘ' και ΛΙ' στον ν. 4442/2016, αντίστοιχα. Παρατηρείται ότι θα ήταν σκόπιμο να προσδιορίζεται μετά από ποιο άρθρο του ν. 4442/2016 θα προστεθεί το κάθε κεφάλαιο.

29. Επί του άρθρου 95

Με το παρόν προστίθεται άρθρο 288 στις διατάξεις του ν. 4442/2016. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του νέου άρθρου ορίζονται τα εξής: «Οι

τουριστικοί λιμένες υπόκεινται για τη λειτουργία της δραστηριότητάς τους στο καθεστώς έγκρισης λειτουργίας του παρόντος». Θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για λόγους σαφήνειας και αποφυγής επαναλήψεων, η ανωτέρω ρύθμιση να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Οι τουριστικοί λιμένες υπόκεινται, για τη λειτουργία τους, στο σχετικό καθεστώς έγκρισης του παρόντος».

Στο δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης ε' της παραγράφου 2 του εν λόγω νέου άρθρου ορίζονται τα εξής: «Αν υποβληθεί βεβαίωση υποβολής κατά το πρώτο εδάφιο, το πιστοποιητικό πυροπροστασίας ή η σχετική διοικητική πράξη έκδοσης πιστοποιητικού πυροπροστασίας υποβάλλεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία έξι (6) μηνών από την έκδοση της άδειας λειτουργίας». Θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για λόγους σαφήνειας, η ανωτέρω ρύθμιση να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Αν κατατεθεί βεβαίωση υποβολής κατά το πρώτο εδάφιο, το πιστοποιητικό πυροπροστασίας ή η σχετική διοικητική πράξη έκδοσης πιστοποιητικού πυροπροστασίας κατατίθεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία έξι (6) μηνών από την έκδοση της άδειας λειτουργίας».

Στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου ορίζονται τα εξής: «Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία για την έκδοση της έγκρισης, τεκμαίρεται ότι η έγκριση λειτουργίας της δραστηριότητας έχει χορηγηθεί και ο αιτών μπορεί να ζητήσει από την αδειοδοτούσα αρχή τη χορήγηση σχετικής βεβαίωσης». Θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για λόγους σαφήνειας, η ανωτέρω ρύθμιση να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία για την έκδοση της έγκρισης, τεκμαίρεται ότι η λειτουργία της δραστηριότητας έχει εγκριθεί, και ο αιτών μπορεί να ζητήσει από την αδειοδοτούσα αρχή τη χορήγηση σχετικής βεβαίωσης».

30. Επί του άρθρου 97

Με το παρόν προστίθεται άρθρο 290 στις διατάξεις του ν. 4442/2016. Στην περίπτωση β' της παραγράφου 4 του εν λόγω νέου άρθρου ορίζονται τα εξής: «σε περίπτωση ουσιώδους παράβασης, η οποία είναι αντικειμενικά αδύνατο να αρθεί, ή σε περίπτωση άπρακτης παρέλευσης της προθεσμίας προς άρση παράβασης που είναι δυνατόν να αρθεί». Παρατηρείται, ότι δεν παρέχονται στη διάταξη κριτήρια, σύμφωνα με τα οποία η παράβαση θα μπορούσε να κριθεί ως ουσιώδης, όπως θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για τη σαφέστερη διατύπωση της ρύθμισης.

31. Επί του άρθρου 104

Με το παρόν προστίθεται άρθρο 296 στις διατάξεις του ν. 4442/2016. Στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του νέου άρθρου θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για λόγους ακριβέστερης απόδοσης του περιεχομένου της εν λόγω ρύθμισης, η λέξη «έκδοση» να αντικατασταθεί από τη φράση «θέση σε ισχύ» (του κανονιστικού πλαισίου).

32. Επί του άρθρου 105

Με το παρόν προστίθεται άρθρο 297 στις διατάξεις του ν. 4442/2016. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 ορίζονται τα εξής: «Σε περίπτωση άσκησης της δραστηριότητας χωρίς την απαιτούμενη έγκριση λειτουργίας της δραστηριότητας επιβάλλονται οι κυρώσεις της παρ. 2 του άρθρου 15 σε βάρος του φορέα της δραστηριότητας». Θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, προς αποφυγή επαναλήψεων, η διάταξη να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Σε περίπτωση άσκησης της δραστηριότητας, χωρίς την απαιτούμενη έγκριση λειτουργίας της, επιβάλλονται οι κυρώσεις της παρ. 2 του άρθρου 15 σε βάρος του φορέα της».

Αθήνα, 18 Απριλίου 2022

Οι Εισηγητές
Αλέξανδρος Κεσσόπουλος
Επίκουρος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Κρήτης
Νικόλαος Παπαχρήστος
Επιστημονικοί Συνεργάτες
Λεμονιά Φραγκή
Γεώργιος Φωτόπουλος
Ειδικοί Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών